

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 9

ZBIÓR RĘKOPISÓW RÓŻNEJ PROWENIENCJI

678. Projekt założenia towarzystwa akcyjnego w celu budowy kolei Lwów – Jarosław.
Lata 40te XIX w. K.36.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
оп. № 678

Проект залізничної лінії Львів
до ріки Сан, - зразу до Аворова,
ніжніше до Проснава (1844?)

Проект товариства акційного цілем
закорення Кольєї желазної н. Львова, до
жароставів [1844?]

Проект Рельє

Projekt

Zrobienia na akcie żelaznej kolei w Galicji,
ode Lwowa do rzeki Sanu, na Janow i Orzomle,
teraz do Jaworowa, a potem do Jarosławia. —

Wstęp

SI Dobry był jest teraz celem każdego,
jest to dążenie podnosząca ^{godności} wartości nro.
wieka. Od przedwzrostu lat wyrostko
się wokoło nas zmieniło, nawet mi ^{to} ort
sna narodziło. W historyjach i ziemioopisach
miano dotąd Francuzów za wielki naród,
drzej niż sama tylko Sawa wojenna
kładnie się w pierwszym rzędzie; już nie
męstwo, ani odwaga wielki odznaczają
naród; już nie ten co będzie miał naj-
wiecej konnicy i piechoty i ^{żoł} żoł, jednym
słowem wojsko najlepiej wyciurzone i najod-
ważniejsze, ale ten jest wielkim narodem,
którego społecności szelma, jednomyślna, i
najlepszymi urzędzeniami szczyt się; taki na-
ród nie będzie nigdy zwyciężonym ^{i od na-}
^{patki} obrotu ^{zakończony} nowe ^{duch} myśli, ^{jużto} nowa epoka,
nawet wyobrażenia nabierają z czasem nowego
krytyka, a tym zmianom podlega i Sawa,
ow bodziec światłych i pracowitych ludzi.
Odkrycie nowego pokładu węgli kamiennych
wiecej dziś cenimy, niż wieżcie warowni
lub opasanie miasta murem. Gdyby który
minister wynalazł sposób połączenia Londynu
z Paryżem. za pomocą żelaznej kolei, wieżna
zjednałby sobie Sawa, mieli wódc co wygrał
bitwo. Gdyby droga żelazna była już zatożo-
na z Madrytu do Paryża, z Paryża do Berlina,
z Berlina do Wiednia, z Wiednia do Peters-
burga lub Moskwy, ^{peewniej} można by smiane w Europie
pokój do Europy

Cywilizacja bowiem tam rozszerza się szybko
i pożytecznie, gdzie jest kierowana przez
najwyższą władzę: bez jej pomocy ~~nie~~
będzie ona niepewnym owocem następnego
wieków. Gdy światła władza krajowa chce
światła i przemysłu, wszystko dla niej pójdzie
z Tatwojei i ni by się rozczki czarodziej-
skiej otrzymają us najchwalebniejse skutki.

'est qu'à Dieu,
ce est à l'homme.

Lamartine.

pomyślnym skutkiem uwieńczone zostało.

§ 4. W przedsiębiorstwach wielkich interes osobisty największym jest bodźcem, najpewniejszą podmiotem; onto ~~ich~~ ^{regulamin} ~~w zawiesz~~ ~~z~~ ~~przedsię~~ ~~wzięciom~~ prywatnym, które samo swoim pomysłem i nakładem wykonuje publiczne roboty. Wszystkie prawie roboty publiczne i większe przedsiębiorstwa wykonują się przez ludzi do tego szeregowo i jednostawnie usposobionych: bo czy się roboty robią ^{regulamin} ~~zawiesz~~ czy na wymiar, zawsze wykonanie ich, dozór ~~lub~~ ~~zależnie~~ ~~z~~ ~~urna-~~ ~~mi~~ ~~na~~ ~~dobre~~ ~~lub~~ ~~aż~~ ~~porusza~~ ~~się~~ ~~ludziom~~ ~~do~~ ~~tego~~ ~~zawodu~~ ~~utwala~~ ~~fikowany~~ ~~jest~~. Wykonanie kolei żelaznych powierza się inżynierom. Przedsiębiorca jakiej publicznej roboty, jeżeli ma w niej własny swój interes, starać się będzie aby ^{sam} najlepiej a oraz i najtaniej ją wykonał. Niezależnie sam robotę przedsiębiorstwa, uskutecznić, musi inżynierowi zaufać, dozór mu nad wynikiem oddać, a wtedy wierności i uczciwości jego wynisko rozstrzyga, od niego zawsze dobre i trwałe wykonanie powierzonego dzieła: bo może mieć nadzieję, że jeżeli pomyślny skutek uwieńczy jego ~~praca~~, ~~osobistego~~ ~~odmówienia~~ ~~i~~ ~~hojnego~~ ~~wynagrodzenia~~. Inaczej rzecz się ma z inżynierami czasowo płatnymi, których własny interes nie jest ściśle połączony z interesem przedsiębiorczej roboty: będą oni ją wykonywać ile i dłużej, będą czas tracić aby mogli dłużej robić i znowu przerabiać: bo tak im zależy własny ich interes. Przedsiębiorstwo prywatne nie ma tej strony: albowiem dłużej jego jest interes własny, osobisty. Każdy dla siebie pracując, wynisko napęd oblicza, stara się i tanio i dobrze i trwałe robić, aby nieprzerabiać. Nikomu nie jest to rzecz tajną, że każde większe przedsiębiorstwo prywatne w dziedzinie przemysłu

Tu, które polegające na rzetelności i uczci-
wości pojedynczych osób, udział w niem ma-
jących, publiczność, moralności za podstawa
mieć musi.)

S. 5. Kiedy każde pierwsze otwarcie żelaznej
kolei wszędzie chrest święty odbiera, jak
gdyby boskiej pomocy wzywano, taki i na-
dziejna opieka w wykonaniu tych robot
publicznych jest nieodzownie potrzebna. [Dzi-
siejszą społecność całego świata nie jest
tyle co dawniej zamknięta, od potrzeb codzien-
nych mało jej zbywa, nie wiele też orzecz-
dzić może. Podziaty majątków zmniejsza-
ją ziemskie posiadłości, a że w fabryce nie
ma majoratów, ani wielkich fortun, nie
ma też i posiadaczy bogatych, którzyby mo-
gli ^{skutecznie} stanąć na czele Stowarzyszeń pramy-
słowych, lub sami wykonać jakie większe
dzieło. W Anglii stowarzyszenia powiodły
się: bo tam są wielkie majątki, a posiadane
tak bogaci, że jeden z nich (markis West-
minster) mógłby własnym kapitałem drogi żela-
zne w całej Anglii wykonać. A gdzie są
ludzie bogaci, i ^{dużo} przedsiębiorczym umysłem,
tam tylko rachoty jednego potrzeba, aby przed-
sięwzięcie, prawie niepodobne do wy-
konania, do skutku doprowadzić. Wszakże
i małymi siłami można ^{osiągnąć} do wielkich
celów; ale trzeba zawrzeć towarzystwo, ile
być może najliczniejsze. Do tego potrzeba ludzi
mających wrodzoną ochotę do przedsiębiorstwa,
ludzi, którzyby już z zasług, już z imienia i
majątku zaszczytnie w kraju znani, pierwsi
z siebie mogli dać przykład i zachętę. —

S. 7. Przeciw stowarzyszeniom robiono różne
zarzuty, najważniejszym z tych jest ^{własnym} wysoka ^{podany tenże}
opłata od przewożenia osób i towarów: każdym
albowiem towarzystwem własny jego interes
kieruje, a ten ^{opracowania} zbyt wielkiej opłacie ^{opracowania}
która zmniejsza liczbę ^{opracowania} opłacających. Je-
dna jest rzecz, że im mniejsza jest opłata, tem
^{większa}

większy będzie zysk: bo więcej będzie konkurentów czyli wpróżbiogaczoń. (W tym celu każdy rząd, sprzyjający przedsiębiorstwu, usiłuje starać się wnieść o utatwienie wywozu wyrobów lub ziemiopłodów krajowych: przez to bowiem wartość dóbr ziemskich powiększa się, konsumpcja produktów się zapewnia, miasta i miasteczka stają się handlowniejszemi, dochody komunalne rosną, na miejscu drewnianych, walcanych się domów przędzą powstają piśkne i murowane, a mieszkawiec będzie bogatym, rząd zaś w tem swą korzyść znajduje: podatki bowiem miastate, konsumcyjny i akcyzowy, więcej dochodu przyniosą, a miasto ubogiego będzie mieć kraj bogaty. Wnelkie towarzystwa przemysłowe są to najlepsi, najprzychylniejsi podani rządu: bo ich wspólny interes na terazniejszości oparty, wszelkim zmianom jest przeciwny; interes zbiorowy robi nową i mocną podstawę rządu. Nic więc nad to widocześniejszego, aiby podobnych towarzystw powszechnych, rząd sam był naturalnym przewodnikiem!

— gdzie indziej §. 7.

§. 5. Towarzystwo przemysłowe akcjonariorów samo zawiaduje swem przedsiębiorstwem; właścnicy jego nie są wyprawdnie publicznymi właścnikami, jednakże równie dobrze są zachęceni, jeżeli zamiast stałej płacy będą mieć podwójny procent od akcjiów sobie wyznaczonych, w miarę wyznaczonych im pensji: jest bowiem kupiecka zasada, że aby więcej sprzedawać, należy od sprzedawcy procent wyznaczyć dla celach ślepowej.

do officialitnie dactan

§. 8. Powiódziałem że ze wzrostem krajowego przemysłu, moralne i fizyczne siły rządu wrażliwają, a dochody jego przez to powiększone mogą wycofować niezbędne jego wydatki. Stąd wypływa, że zachęcenie do zawiązania towarzystw przemysłowych od rządu wychodzić powinno, zwłaszcza w tych krajach, gdzie ich mienają, gdzie

Camitz pruski poseł ~~na~~ ^{na} dworne austryackie
pisząc do dyrekcji kolei północnej Ferdynanda, po-
wiada że 22 mil między Oderburgiem a Ber-
linem już jest ukończonych drogi szynowej, i
że za dwa lata od 12 gru. listop. 1843 z Oderburga
do Berlina droga ^{całkiem} szynowa będzie.

Mestry, a Werony do Wenecji towarzystwo na akcie przešlo 60 mil drogi żelaznej wykonało; akcie tych towarzystw stoja 20 i 30 nad sto nominalnej wartości. To samo projektowi naszymu dobry rokuję skutek, zwłaszcza że stanowy projekt nie został potwierdzony: rząd bowiem innemi potrzebniejszymi koljami zajęty, na teren w Galicji żelaznej drogi zakładania przedsiębrać nie może. +

§ 13. Rossia świeżym ukazem postanowiła dnie swoje stolicy Petersburg z Moskwa połączyć za pomocą żelaznej kolei. Tęż Rossia zachęca towarzystwo, które w Kriewstwie polskiem z Wernawy do Krakowa żelazną drogę robi, rozrachowując mu minimum 4 procentu.

§ 14. Senat rządzący miastem Krakowa wydał w roku bieżącym przywilej kompanii bankierów wrocławskich na założenie kolei żelaznej od miasta Krakowa wzdłuż całego kraju do granicy Selzka pruskiego. Kolej ta w trzech latach ma być dokonana i otwarta, w bieżącym zaś roku doprowadzona do Kresowic, to jest w jednej trzeciej części. Kompania złożona liczy 100000 talerów. Cała akcja liczy 100 talerów. Bankierowie krakowscy wzięli akcji za 400000 talerów, senat zaś rozdzielił dla wszystkich obywateli 1000 akcji, rentę rozobrał bankierowie wrocławscy. Tym sposobem pokryte są koszty budowy kolei krakowskiej, i był jej zapewniony.

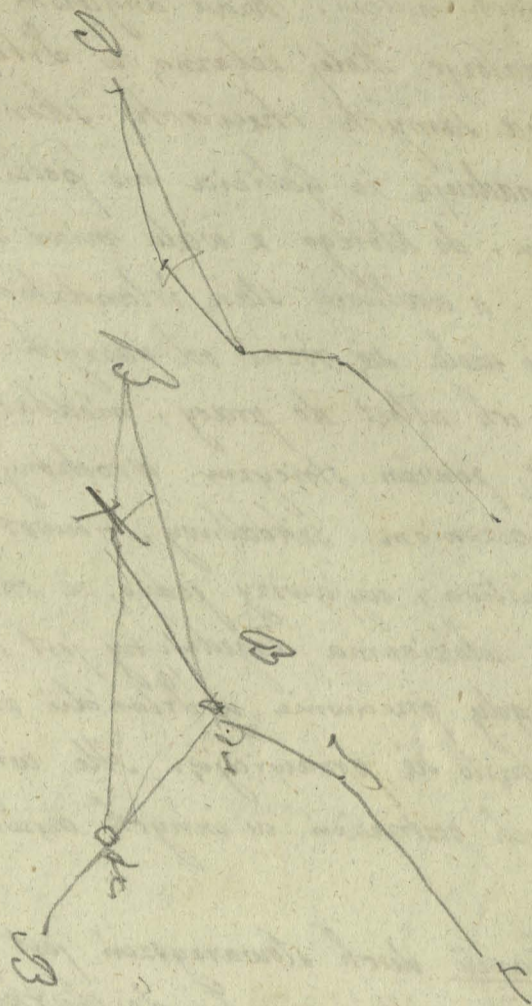
§ 15. W Bawaryi widzimy Monachium złączone z Augsburgiem, Norymbergą z Alenburgiem i Lipskiem.

W Prusach bieżą żelazna kolej z Lipska i Magdeburga do Berlina, ząd wiarze Szczecin, Frankfurt, Ebersfeld, Diseldorf z Kolonią, Akwisgranem i Lillichem.

W wielkiem księstwie Badenskiem Hajdelberg połączony koleją żelazną z Mannheimem, Karlsruhe, Badbadenem i Kielem.

W Holandii Amsterdam złączony jest z Lejdą i Haga.

W księstwie Nasauskiem Frankfurt z Moguncją i Wisbadenem

3.) i Wisbadenem.

W Sazonii kolej żelazna łączą Drezno z Lipską i Altenburgiem, tudyż z Kausen i Góric; ta ostatnia dopiero rozpoczęta. Wszakże najlepszym przykładem dąży do siebie Belgia i Ameryka północna.

5.16 W Ameryce północnej myśl stowarzyszeń szeregówką uwagę zwróciła na siebie obywateli, którzy potrafiłi ocenić naderżo sprostoby przedkij cywilizacji, przewidzieli przyszłe dobro, a nie wracając się żadnymi trudnościami, prawdziwym patriotyzmem kierowani, kraj swój podnieśli na wysoki stopień doskonałości. Przemysł i roboty publiczne, tak obfite w skutki, tak bieżące w szeregowe ulepszenia, wielkim sam podległy zmianom, i zdziwili się tak powiem rewolucją. Jenem w r. 1817, dnia 4 lipca, w rocznicę usamowolnienia swego, zjednoczone Stany Ameryki północnej, wszelkie trudności jedną po drugiej znosząc, nowy ten rodzaj dróg komunikacyjnych u siebie wprowadziły. Przebierzmy wkrótce co w przeciągu lat 26 tam zrobiono. Jest w Ameryce dróg żelaznych 17 razy więcej niż we Francji a półtora razy więcej niż w Anglii. Ameryka północna ma 6814 kilometrów, czyli 681 mil niemieckich kolei ukończonych a 5250 kilometrów czyli 525 mil w robocie, które razem wzięte wynoszą ogromną przestrzeń 1206 mil niemieckich, co się równa diametrowi całej ^{księ} ziemskiej. Drogi żelazne w Anglii i Francji razem policzone, zaledwo tyle wynoszą, ile jest w Ameryce już ukończonych. Z tych 910 osi i nędzy prowincjonalne same zrobity. Na pochwałę i zaletę wielkiego tego kraju zjednoczenia wypnie muszę, że wykonywując podobne obywatelskie pomysły, pojedyncze nędzy jego były osiągnięte ucauciem braterskiej przyjaźni, sławy i prawdziwego patriotyzmu. Społeczność amerykańska dotarła już do tego stopnia doskonałości, że

mejści ni

12000
1750
950

12/1750 14
50
48

12600

zadnego

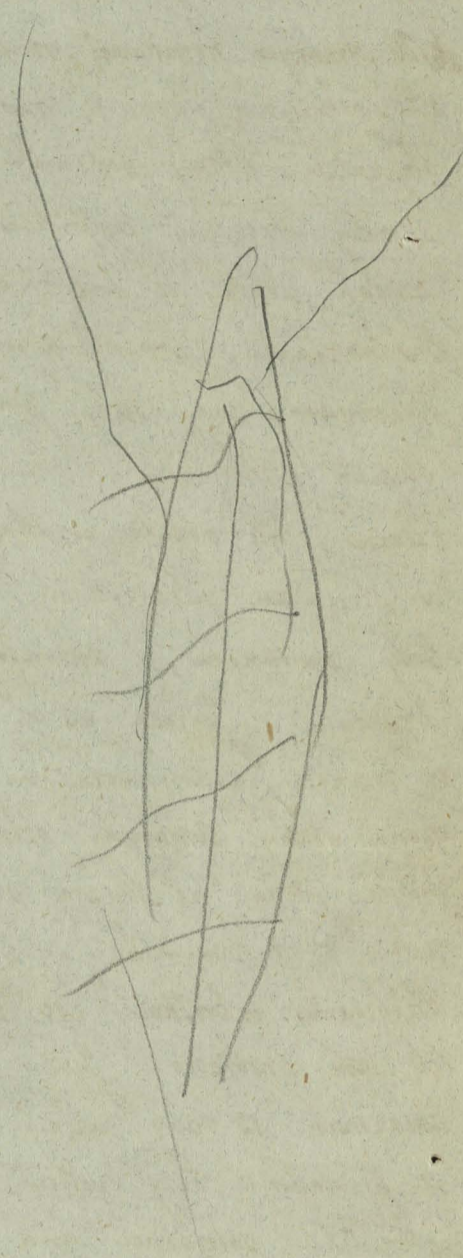
żadnego już teraz nie potrzebuje wojska.
jesto spokojne zjednoczenie 26 rządów.
Każdy onego gubernator nosi tytuł naczelnika
sily lądowej i morskiej, nie mając
ani wojska, ani marynarki; głównem
więc każdego z nich zatrudnieniem
są banki, zakłady, kanały i żelazne koleje.

§. 17 Belgia zaś, królestwo zaledwo trzynastoletnie, było krajem bez jednoci, bez narodu bez narodowosci, miasta glowne nie znaly się tylko z miesnasek, pamietna jest np. miast Genta i Brugii nienawisci, że kiedy pierwszy chialo budowac kanal, łączący z morzem, drugie wychodilo z bronia w rękę i te roboty niszczylo. Treba zatem bylo przewycizyci wiele trudnoscii, trzeba bylo wynajdowac sposoby obudzenia wspólnego interesu, który to sprawil, iż sieć koryzujących się dróg żelaznych, już całkiem prawie ukończonych, wykonana zostala. Przynosi ona w ogólnosci taki procent, że za lat trzy będzie się równać zwyyczajnemu lokowanemu kapitałowi; wkrótce więc będzie można powiedzieć, że drogi żelazne belgijskie daremnie przysięły i że się przyezyniły do tego, iż kraj ten podatkami przeciążony, znajduje się w takoryżnym stanie płacenia onych. Wysłanki zaś wroźby, któremi rząd ten strazono, w niczem się nie sprawdily; a kiedy Belgia na statym Europie lachie w drogach żelaznych inne wyprzedzila kraje, przeto stosunkowo na własna narodowosci zarobila.

III.

§. 18 Koleje żelazne są zatrudnieniem wyobraźni ludzi przemysłowych i czynnych. Treba więc dążyć do przedsiębiorstwa i towarzystw przemysłowych zachęcać i utrzymywać. Towarzystwo na akcie zawiazane nie może nie uskutecznić zamierzonego przez się dzieła, a jeżeli rząd pomocy mu swiej nie odmówi, dzieło to będzie wykonane dobrze i ile możności najtaniej. Ale takie towarzystwo musi mieć przede wszystkim warunkami

(20)

Towarzystwo ulionanin

213 wyjątki bryj

nie o największy zysk, ale o uniknięcie naj-
mniejszych strat; gdy starać się będzie
usunąć nadwyżki, które wędnie mniej
więcej znajdować się mogą i muszą, gdy
zaufa ludzkom: albowiem najlepszy sposób,
~~jak powiem swiaty mój powieści~~ uoy-
nić ludzi pozeriwami, jest wierzyć że sa
miemi, albo tak sobie porępować jak by
miemi byli.)

Konnie traktować specjalistki

50 W wielkich przedsiębiorstwach narodowych
wszelkie zyski i korzyści materialne są
z początku niewidoczne, ale za to mo-
ralne i polityczne ich skutki ^{centralizacji} są nieza-
przebrane. Gdy projektowi kolei żelaznej
w Galicji tych ostatnich odmówić nie
można, stusną i ~~prawiadliwą~~ ^{prawiadliwą} ~~raczemu~~
oraz pocieszającą żywić możemy nadzieję
że rząd, troskliwy o dobro naszego kraju, takowy
w drodze przedsiębiorstwa poprze, a bez na-
razienia siebie na wielkie straty, przywy-
mieniem się wreszcie do stopienia ~~brac-~~
~~czarzech~~ funduszów ^{pięciogonych} ~~wzmocni~~ i ustali.

51 W tem miejscu w krótkości przejdę nie
zawadzi przykłady różnych obcych krajów,
w których rządy rozmaite towarzystwa
przemysłowe na większą miarę ^{wykorzystywały} ~~zaczęły~~ ^{poilkowały}
Uwolnienie od ~~opłaty~~ ^{opłaty} cła wchodowego
pierwzych potrzeb dla kolei, jako to szyn
żelaznych i wszelkich machin, było na
najprzewyższe względnie; żelazo więc w
Ameryce północnej zostało od cła uwol-
nione. Zważymy że na jeden Tokieć wie-
deński kolei podwojonej 100 funtów wychodzi,
a więc na jedną milę czyli 12000 Tokiej
12000 cetnarów wyjdzie, zmniejszenie cła
od takiej masy żelaza, na 100000 złr. m.h.
wynoszącego, wielką w wykonaniu kolei
żelaznej stało się ulgą, awłasność że w
niektórych prowincjach Ameryki pół-
nocnej wywstkie wydatki na jedną mi-
le sumę powyższą w dwójnasób nie pre-
chodzą. Gdy prawie i w innych krajach
wywstkie rządy cto to darowały, a daje im
być

być rzecz, stuzna, prosic najspanrod
 wyprzadu, aby ta koncesja, tak potrzebna
 towarzystwu akcjonarionow galicyjskiej
 kolei zelaznej, uozynil, majac to na uwage
 dze ze szyny do drog, bedac pod wzgledem
 wyrobu fabrycanego nowoscia, dla zachy-
 cenia tegoz, powinny byc od csa wolne.
 Lecz tego dowodziec nie potrzeba wiedzac
 ze zasada rzadu naszego jest wszelkie
 pozostawione wyroby rekodzielnosc od
 opłaty uwalnic, i dopiero wtenczas z nich
 korzystac, gdy sie wzmoga. Wprawdzie rząd
 francuski nie opuscil csa wchodowego od
 zelaza, ~~lecz~~ huty krajowe nie tylko waz to
 uszerokku nie doznaty, ale sie owym nad-
 zwyczajnie ~~podniosty~~ ^{lecz} tym sposobem dobru
 nawet publiczne musiało ustapic zarobko-
 wi prywatnemu.

522 ~~Przejdzijmy teraz do rachoty cazyli porty~~
~~ktos pieniaznych.~~ W Anglii r. 1797 skarbo-
 wa komisja bonow ^{bons} (de l'Échiquier) zaciagna-
 wszy pozyczka na cztery od sta, ~~na~~ pozycy-
 czyla ja ^{przewiezynil} ^{korzystal} ^{spekulantom} po procentem wyzej
 i innym przemyslowym przedsiobcom; z tego
 funduszu powstaly w Anglii stawne karaty i porty
 i t.d. Bylo wiec rodzaj zachecenia, co
 pozniej innym takze zakladom, jako to kasom
 oszczednosci, bankom ^{na calym swiecie} i t.d. za przyklad ^{stajalo} ^{stajalo}.

523 Rząd francuski pozyczajac pieniadze pod-
 siebienstwom kontentuje sie matym a nawet
 mniejszym nizeli wysey inni procentem:
 i tak towarzystwu kolei zelaznej po prawymu
 brzegu Sekwany do Wersalu ^{zadaje}, pozynyl
 cztery miliony frankow na trzy procent i z
 jednym na umorzenie kapitalu; towarzystwo
 kolei zelaznej ze Strasburga do Bazylei pro-
 wadzajac otrzymalo od rzadu trzyprocentowa
 pozyczka z tym warunkim, ze
 wledy dopiero odbierze kapital, gdy akcjonari-
 sze cztery procentu miec beda; towarzystwo ko-
 lei zelaznej z Paryza do Ruan otrzymalo 14 mi-
 lionow

lionów franków na trzy od sta, z obietnicą
4 milionów dodania, jeżeli ja ci sławu
pociągnię. Prócz tego rządy wyłoży w
szesciu pierwszych latach nie brać żadnego
procentu od sum pożyczonych.

5^{ty} Jest jeszcze inny sposób zachęcenia we
Francji, to jest zapewnienie akcjonariuszom
minimum 4 procentu, z umorzeniem kapi-
tału w latach 46 już w to pobrzonem.
Do tej to myśli projekt mój zmierzam. Celem
się mniejszego pisma, jest na które posta-
nowieniem zwrócić śmiało uwagę, wysokiego
rządu i dostojnych stanów gabsyjjskich —
jest zapewnienie tego minimum czyli gwa-
rancja stopy procentowej, do krajowego kre-
dytu zastawiana. Ona to jedna sprawa
najbardziej może, iż na kolej żelazną, tak
dla nas potrzebną i pożyteczną, na której
każdy właściciel ziemski, i każdy niemal
mieszkaniec naszego kraju, mniej więcej
zyska, nie będziemy poświętku czekać. Ale
dokonczmy wpróż wyliczenie zachęceń.

5^{ty} Król królestwa Pruskiego ^{darował} ~~udał~~
towarzystwu, zakładającemu drogę żelazną
z Berlina do Kötten 80000 talarów,
a nieboszczyk król pruski testamentem swoim
odkazał półtora miliona złr. srebrnych z
własnego majątku owej kompanii, która naj-
pierwsza łączy Niem z Berlinem za pomocą
żelaznej kolei.

Bawarski rząd także cetero procentu
minimum akcjonariuszom drogi żelaznej
z Hof zagwarantował.

5^{ty} Podobnie w Królestwie Polskim ^{jak w Niemczech} zapewnio-
no akcjonariuszom żelaznej kolei z Warszawy
do Krakowa ciągłonej cetero procentu ze
strony rządu. Kolej ta ma się połączyć z
północną, ferdynandowską, która najwięcej w
Zawoń z nami łączy, a która, jeśli nas wyprzedzi,
wszystkie główne z Rosją, komunikacje do się-
bie przyciągnie.

5^{ty} Takie panujący nam monarcha uznał war-
ność i korzyści dróg żelaznych, i rozkazał w samej
stolicy także ^{królewskiej} ~~królewskiej~~ budować kosztem rządowym. Towar-

żelaznej z Baltimore do prowincji Ohio
względem rząd sam na siebie akcii 3/5 części,
z Baltimore zaś do rzeki Missisipi ut-
wiono akcjonariuszom pożyczkę. To samo
zrobiono w prowincji Karoliny. W Ohio
prowincjonalny rząd sam wszystko wykonał.
Drogi żelazne w Ameryce szybkim postę-
pkiem, i zdaje się iż się stały modą,
tak dalece że w prowincji Wyższej Kanady
sam rząd przebrał niejako miarę przed-
sięwzięcia: bo chciał przez tego pnie akcie
zrobić kanał obok sławnego wodospadu
Niagary, aby na nim statki z ładunkiem
mogły przechodzić, stąd przedsięwzięcia jego
doznały zawodu.

IV.

Gwarancja

Teraz starajmy się wymiarować co jest
dla rządów korzystniejsze: mająli te dzieła
same wykonywać? czyli je wspierać porząd-
kami lub innymi środkami, a wykonanie ich
akcjonariuszom zostawić?

czyni

czy nie. czy nie

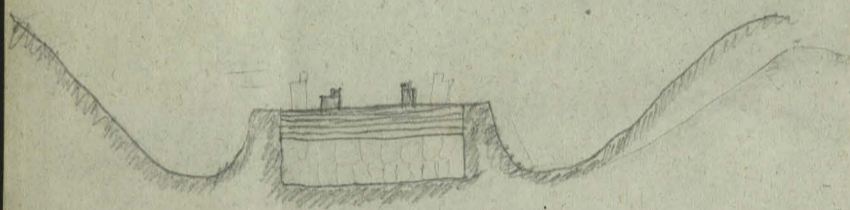
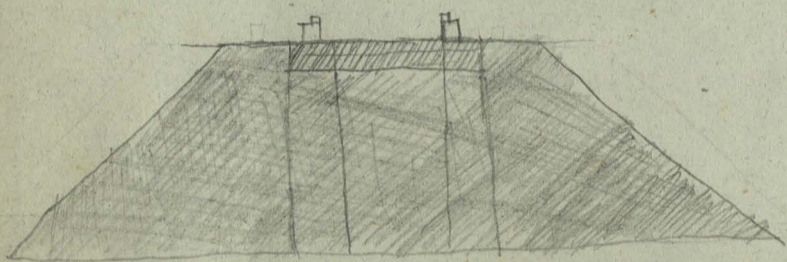
Zabłędanie dróg żelaznych polepszająco był
ogólny kraj, tem samem korzystne jest dla ka-
żdego niemal mieszkańca onego: słuszną
wiedź jest aby wszystkie klasy ludności w mia-
re, swej mności do tych robot należały i
~~czynie, to jest pośrednio, ściśle to jest, pośred-~~
nio do nich się przyznawali; jest to, można
powiedzieć śmiało, rzędu z narodem szlub
nie rozrywany, jest to wspólne ubieganie się
o podniesienie dobra publicznego! -

Z tego cośmy dotąd powiedzieli zdaje się
że gwarancja czyli zaręczenie najniższej
stopy procentowej (minimum) jest sposobem
najstosowniejszym zachęcenia: bo najmniej
korzystne, a jeżeli przedsiębiorstwo jest dobre
i pewne, tedy wcale nic nie kosztuje; próżno
przekładamy go, przyjęcia Stanom galicyjskim.
Stany nie będą potrzebować wydać nic a nic
gotowizny napróżno dopóty, dopóki pewna część
kolei żelaznej nie będzie zrobiona i na pu-
bliczny użytek oddana; wtedy dopiero musiałby
Stany ~~nie~~ część zagwarantowanych procentów
dopłacać, gdyby kolej żelazna zamiarowi i na
dziśiom

i nadziejom całkiem nieodpowiedała
 a dochody z niej wydatków nie pokryty,
 co jest zupełnie niepodobnem, jak to dowo-
 dzą rachunki światłego sprawozdania
 Komisii do żelaznej kolei galicyjskiej od Sta-
 now wyznaczonej. Gdybyśmy przypuścili, że
 przestrzeń ze Lwowa do Bochni ^{lub Krakowa} siedm
 a najwięcej ośm milionów str. m. k. wyniosła,
 toby cztery procentu minimum a jeden na
 umorzenie, razem wszystkich pasc musiałoby
 Stany w razie, gdyby żadnego dochodu z tej
 kolei nie było, najwięcej 350000 do 400000
 złot. ren. m. k. wydatku ^{w sumie} na siebie przyjąć. To by
 się znaczyło że siedm do ośmiu milionów
 str. przez półwieku w drogę tę bezwrotnie utro-
 piłoby się: byłoby to najniemoralniejszy skutek
 przedsięwzięcia, ale oraz najniepodobniejszy:
 ktoż bowiem mógłby się brać kiedy do wy-
 konania rzeczy, któraby nie wcale nie
 była warta? i o której zamierzonym celu
 złym czy dobrym, z początku na mniejszej
 cz. oraz części przestrzeni przekonać się
 dostatecznie można. Taka gwarancja, będąc
 najdzielniejszym środkiem do założenia kolei
 żelaznej, stwarza ^{stąd} nadto ~~nowy~~ ruchomy
 majątek w kraju!

53r Galicja jest jakby ^{nie był polityczny i geograficzny terenem} od samej przyrody do założenia
 kolei żelaznej ~~przeznaczona~~: szerokość bowiem
 tego kraju nie wynosi nigdzie więcej ~~niż~~
 do 15 mil, i to przeważnie prawie wszędzie, naj-
 większa zaś długość jego ^{to jest 54 mil} wynosi ⁴⁴ mil 60. Pół mi-
 ta miliona ludności nie będąc zatem od tej
 drogi odległa, mogą mieć w niej udział; to
 już samo strat wielkich robi niepodobien-
 stwem, ale owszem rokuje korzyści biorąc
 miarę do innych krajów. Prócz tego kolej
 żelazna nie może nigdzie tańszym kosztem być
 wybudowana, jak w Galicji, zwłaszcza jeżeli ^{gdzie}
 wykonanie jej dobre będzie zarządzone: ~~sta-
 nuje się bowiem do nasych okoliczności~~
 należy nam wiele oszczędzić i ręk i mate-
 ryalów i niekoniecznie wszystko robić podług
 wzorów zagranicznych. Moglibyśmy na przykład
 zamiast

zamiast żelaznych szyn wziąć balków
~~drewnianych~~ ^{drewnianych} ~~sosnowych~~; sosnowy na całej przestrzeni
 można wszędzie dostać tanio i na wybór.
 Takie belki czyli szyny drewniane mo-
 gą trwać najmniej lat pięć, a jeśli będą
 preparowane podług nowej metody pana
 Boucherie kwasem pirokrynowym ^{nyli} octanem
 drewnym żelaza, ~~lub jeśli zamiast sosnowy~~
~~wzięte będzie ~~zmięta~~ ~~debrina~~~~, to potrwają
 do lat ^{dziesięć} ~~dwudziestu~~. Kolej podobna, zutworzona
 urządzona do pociągu końmi, byłaby nie-
 równie tańsza od żelaznej, a równie dogodna
 co i tamta. Załączona tu figura przed-
 stawia sposób załadunku jej:

§. 32 o atmosferze

bo gdybyśmy mieli kolej żelazną, to by mu-
siata być i bursa we Lwowie ustanowiona,
czego potrzeba już teraz. Czuć się daje; ona
by podtrzymała i ustaliła kurs papierów kra-
jowych czyli listów naszych zastawnych,
ona by zmiarzy pieniądze żydom odebrała a
bankierów od ^{zyskownych} żydowskich procentów i tary
wysokich oswobodziła!

System gwarancji będąc ~~najlepszym~~ i naj-
bardziej celowi odpowiedny, miał swoich
przeciwników: we wszystkich prawie krajach
robiono przeciw niemu zawruty, rozbiórano
go przed siedmiu laty w izbach francuz-
kich. Między innymi mówiono ^{żadny} że gwarancja
trzyprocentowa z jednym ^{na} amortizacją równa
się każdej lokacji kapitału; ale jak we Fran-
cuzji na ostry od sta, tak u nas stopa procento-
wa możnaby podnieść na pięć od sta bez
zwrotu ~~kapitału~~; albowiem zważywszy wer-
tości ^{nie} przędzy w obu krajach i wartości produktów
w obu tych krajach, ^{porównajmy} ta równać jest procentowi
listów naszych zastawnych; niżej zaś nie można
kłaść stopy procentowej tak ze względu na ~~niższy~~ ^{większy} wyceny procent
ceny dóbr ziemskich jako też przez wzgląd
~~na przysporzenie do potrzeby aby kapitał~~ ^{nie magnetycznie dążył kapitał do jakiegoś punktu, którego, jak w królestwie pruzyjskim}
~~może być zapewniony.~~

55) Chcąc tę stopę procentową lepiej wymiar-
kować, trzeba ją porównać z papierami
obrotu rządów:

francuskie

wiedeńskie

zatem metaliki wiedeńskie przedstawiają
nam 4½ procentu. A że listy zastawne
galicyjskie stoją 97½ za sto, można tedy
przypuścić że papierem czyli akciami kolei
żelaznej galicyjskiej z początku ⁹⁰⁻ 95 za sto
stać będą. Lecz sama hipoteka czyli pewność
publicanych papierów nie jest jeszcze dosta-
teczna: bo ten tylko papier jest dobry i pewny,
który wszędzie i w każdym czasie można wy-
mienić na bieżącą monetę. Ten koniowny
warunek

zwiększa
Lawa i lista

Przedstawiamy listy

warunek przedkiego ^{nie}miękania wielki wpływ
 wywiera na jego ^{wartość} ~~wartość~~ ~~wartość~~ ~~wartość~~
 papiery na ziemskich majątkach hipote-
 kowane pod czas wojny mniej od rządowych
 spadają, lecz teraz wojen już nie ma
 a tranzytowa akcjonariów bankowych
 i pożyczki przez Rotszyldów ^{z innych banków} wryskim pra-
 wie rządowi czynione, wojnom zapobiegły.
 Ale powróćmy raczej do naszego przedmiotu
 od którego zbeczyliśmy nieco. Akcie kolei
 żelaznej lwowsko-krakowskiej lub bocheń-
 skiej nie mogą więcej stać nad 92 1/2 za sto ¹³
 a ratem o półprocentu mniej od metaliki
 wiedeńskiej; strata mniemana półprocentu
 na sto może być wynadgródzona przez
 dobrą na przyszłość dywidendę, zwłaszcza
 że i te nadzieje można sobie robić, iż rząd
 porównawczy konyści tej linii - co prawie jest
 nieraprowana rzecz - kolej tę odkupi. Gdy
 by zaś droga żelazna w Galicji, na całej
 zamierzonej linii wykonana, nie miała za-
 dnego dochodu - co znowu jest niepodobni-
 ństwem - natomiast akcjonariusze mieliby
 zwrócony kapitał wraz z procentami w la-
 tach 46. I tato pewność połączone z nadzieją
 zysku ^{zyskiem} pociągnie kapitalistów, oraz zapewni
 gwarantujące Stany iż akcjonariusze nie będą
 się oglądać na ich procent, lecz starać się
 o to będą, aby droga oszczędnie zrobiona jak
 najmniej nakładu potrzebowała. Zatem tamto,
 oszczędnie i urzędnikami więcej dla stawy
 niż dla zysku starżęciami zakierowana, obok
 ułatwień przez wysoki rząd udzielonych, przy-
 mnie akcjonariuszom więcej niż 5 procentu
 i nie narazi gwarancji Kanowej na niebez-
 pieczeństwo: bo zarządzenie minimum stopy
 procentowej nie zdola zrobić interesu dobrego
 ze złego, zapobiega tylko bankructwu akcio-
 nariuszów i zapewnia im ich pracę czyli od
 straty całkowitej zastania. Stąd można ra-
 cionować na wielu też zagranicznych za-
 możliwych przedsięwzięciach czyli akcjonariuszów:
 każdy bowiem z ochotą chętnie weźmie akcie,
 która jest pewna; dowód tego jasny jest na świe-
 zym ulładzie zrobionym między senatem kra-
 kowa

* Auctna ^{całkowita} ~~całkowita~~ 80000000 ^{zł} po 105 ta pożyczka
 wtedy jak poprzednie pożyczki zachmurzył był
 przez ministerium Thiers - lecz teraz wzięty
 pożyczki na 110 - czy w sumie ceni metaliki
 gdyż nie podałoby nasza wyjątkowego akcjonariuszom

kowa a towarzystwem bankierów wrocław-
skich. przejdźmy do innych zarzutów:

Mówiono: proponujecie gwarancję
minimum procentu, a nie mówicie od ja-
kiego kapitału? chcecie publiczny majątek
całej prowincji poddać pod niedbalstwo
lub niezdarność jednej asocjacji, przez co i
Stany na niebezpieczeństwo narazicie?
Odpowiadam: kapitał będzie ten, który ^{niezysknie} będzie wyexensowany
~~zamiarując wszelkich wydatków okarać się~~
~~niezysknie~~ większy zaś nad wyrachowany
w Sprawozdaniu Komisji Stanowej z r. 1842
prawie być nie może. położono go tam na 10
milionów złr. srebrnych. Gdyby więc projektowa-
na kolej ^{nie} została żadnego dochodu nie
przynosiła, wtedyby ^{do 10 milionów} gwarancja 500000 złr. mk.
wraz z umorzeniem ^{uczyniła}. Można by jeno
dodać i to, że wyrachowanie wydatków może
się okazać mylnem i przewyżnić obrachowa-
ny kapitał; mamy tego częste dowody w bu-
downictwie domowem i rządowem; mamy
wreszcie przykład na kolei żelaznej warrawskiej,
która jeszcze nie otworzona ani nawet w części
nieukończona, cały obrachowany kapitał nakła-
dowy pochłonęła. Ale tego nasza kolej oba-
wiać się nie może, owszem można się spodzie-
wać że ~~(coś się okazać)~~ z summy na konta
jej położonych przez koncesję ^{od rządu} towa-
zystwo ~~z~~ akcjonariuszów nie robiąc wygó-
rowanych przedsięwzięć, trzymać się będzie naj-
mniejszego rachunku mila po mili, przedko za-
tem z błęd w obliczeniu nakładu i oszukani-
stwo odkryte być może. Zapobiegając zaś nie-
zdolności przedsiębiorców, zależnie najwięcej będzie
na tem, aby nie wydawać lada komu przywileju,
aby ten lub ci to go otrzymają, z nami byli ze
zdolności, a należytosko z metelności swojej; prócz
tego rząd krajowy i Stany mają prawo wspól-
ne z akcjonariuszami wybierać osoby do zarzą-
du kolei żelaznej. Do zarządu dwa rodzaje u-
rzedników wchodzić będzie: jedni honorowi to
jest bezpłatni, drudzy zaś płatni, mający brać
akcie według wyznaczonej płacy, kontentując się
tymczasem podwójnym procentem od swych akcji.
Tym sposobem licba akcjonariuszów powiększy
się

[które tu wyrażają, a na które rząd ma
prawo]

się; władnik czynny mając w tem własny swój interes, dotychczas starania, aby wydatki były jak najmniejsze, aby się większej kwoty dywidendy doczekał, a tak interes wspólny podwoi się. O tem wynyskiem rozprawiano obzerne w irbach francuskich, czego dzieńmiki 2 r. 1837 są świadkiem.

Seneca można zarzucić i to, iż jeśli akcjonariuszom zapewni się najmniej 5 procentu, możemy przypuścić że to kolej żelazna może nie przynieść żadnego dochodu? Ale ta hipoteza w rzeczywistości jest niepodobna: chyba by umyślnie tam kolej żelazna robiono, gdzie ona jest niepotrzebna. Aby się to wydarzyć mogło, trzeba irby dwa punkta kolej żelazna, nie miały żadnego interesu handlowego, aby na niej nikt ani tukt nie jechał, aby nawet niedotykała miejsc, w których przebywa zwierzchność prowincjonalna, a wszakże nasz projekt kolei biorąc za punkta stolicy i większe miasta handlowe, sam ten niestosownościom ^{zapobieg} ~~zapobieg~~? Albo żeby nareczenie w najmniejszich wyborze bądź dzieła, bądź czasu, bądź ludzi, jedną kolej robiono, drugą przerabiano, lub też obiedwie zaczynano a żadnej nie kończono. Wynyskie te niepodobienstwa przedaniem gwarancji powinny być rostragniete, a rząd i stany dopóty na nią nie zerwola, dopóki ^{rozwiązana.} ~~tylko~~ najmniejsza wątpliwosc nie będzie usunięta.

Prócz tego dla lepszej kontroli każde towarzystwo akcjonariuszów ma sobie dodanych dwóch komisarzy: jeden rządowy a drugi stanowy, którzy mając głos doradczy będą mieć prawo o wynyskiem wiedzieć.

Moznaby także zrobić zarzut: że towarzystwo akcjonariuszów powinny się kontentować i mniejszym procentem zagwarantowanym np. 4 od sta: ponieważ są, dobra w Austrii i nie ^{vi en granica} wnoszące większego nad 2 1/2 lub 3 procenta?

Lece posiadaczom w Galicji ziemia przynosi 5 i 6 od sta, co jednak ^{jest} [zasadzie ekonomii politycznej, iż publiczne papiery w innych osobliwie krajach jeden ~~a nawet i dwa~~ procentu więcej ^{czynia} zdaje się spreciwiać

czynnia, niż dobra ziemskie, i naturalnie:
Bo gdyby papiery taki sam niósł dochód
co dobra, każdyby woląłby posiadać dobra:
ponieważ dobra ziemskie prawie nigdy nie
podlegają zmianom politycznym; posiada-
nie ich jest najpewniejsze, prócz tego wartość
ich co lat 20 podnosi się, a jeżeli do tego
połączymy prawo obywatelstwa, wolne pobo-
wanie, mienkanię wolne od opłaty czynszu,
— dopóki dochód z dóbr równać się będzie
dochodowi z papierów, każdy będzie wolął
mieć dobra, zwłaszcza że pięćdziesiąt co lat
20 na wartości swej traci i jeszcze więcej
tracić będą, jeśli zważymy na to, że cena
srebra upadła z czasem musi z powodu
wielkiej ilości kruszcu tego w Meksyku, gdzie
się żyły na parę szyni grubeli, z niedostatków
paliwa a drogości żywego srebra, którego ko-
palnie w Andri i Almadzie są w rękach monopolistów
Botrylda, zupełnie jeszcze nieknięte, teraz
zaś przez nowy wynalazek elektrolizacji
gdzie srebro bez amalgamu będzie można wy-
dobyć, wartość ~~monety~~ ^{monety} ~~brzozej~~ ^{brzozej} znacznie
się z czasem zmniejszy.)

Tani podnoszeniu i spadaniu wartości

§ 56 Łdaje się iż dostatecznie zostało do-
wiedzionem, że tym sposobem rozpoczęta bu-
dowa kolei żelaznej, zarząd onej i korzyści
z niej nie mogą akcjonariuszów wystawić
na jakiegokolwiek straty, w razie któregoś mu-
siliby się udawać do ~~za~~ rozrzących po zarząco-
ne minimum procentowe.

§ 57 Francja przyjęła summy na 3 i na 4 pro-
cent; w podobnym celu przyjęła 12 milionów
kolei Straszburskiej udzielona, przewyższa gwa-
rancją minimum procentowego, a daniam
18 milionów kolei z Paryża do Nuan, przyjęła
przez rząd zrobiona wynosi 1/3 całkowitych wy-
datków, co mówi niejako za pewnością do-
chodu i bezpieczeństwa kapitałów, bądź
w gotowiznie wyłożonych, bądź zagwarantowa-
nanych. Ale mając przed okiem chęć komi-
sji stanowej z r. 1842, ^{wzrostu} ~~stosunek~~ wydatków,
zagwarantować się mianych, i na 10 milionów
obliczonych. Przyjdzie do tego w Galicji, że
towarzystwo

7. towarzystwo akcjonariuszów kolei żelaznej,
~~tytuł~~ wspomnianem sprawozdaniem
 zaprojektowane, da się zawieźć, będąc in-
 teresem dobrym i dla rządu i dla całej
 prowincji, tudzież dla wszystkich dróg żela-
 żnych, zdaje się że gwarancja czyli zaros-
 czenie 4 procentu minimum z jednym
 na umorzenie na lat 46, a więc wszystkich
 razem 5 procentu, będzie idealnej tylko ~~wydatkiem~~
 wartości

534- Powiem teraz w ożem projekt powijiny
 z 10 milionów złót. ren. srebrnych o 2 do 3 mi-
 lionów może być zmniejszony?

W projekcie stanowym wszystko jest hojnie
 i dość wysoko obrachowane, np. kładka pod-
 kładka na str. 24 położona, kiedy ja pewnie
 za połowę taniej mieć można, a kiedy w Ame-
 ryce mila kolei w ogóle nie więcej nad 20000
 str. m. k. kosztuje, a nas ~~do każdej mili do~~ ^{1 milij} sprawozda-
~~nia przy największej oszczędności 50000 str.~~
 cała przestrzeń w sprawozdaniu stanowym
 wyknięta, więcej nad 6 do 7 milionów str.
 m. k. wynosić nie powinna.

200000
 22
 4400000

2200000
 4400000
 6600000

535- Rząd austriacki zatrudniony siecią dróg żelaznych
 w samej Słowacji krzyżujących się, nie może dziś
 czając się przedłużeniem jednej linii komu-
 nikacyjnej, o sto mil geograficznych od swej
 stolicy odległej, ~~rozporządzenia~~ ^{zajęty} nadto w przeszłym
 roku budować swym kosztem 54 mil takowej
 drogi żelaznej. Taka jest w krótkości odpowiedź
 najwyższego rządu Stanom galicyjskim na ich
 prośbę. Zrobić uprawdnic ~~monarcha~~ ^{monarcha} i tej
 swojej prowincji nadzieję, lecz ta w dalekiej
 przyszłości wtedy może się ziszczyć, kiedy ota-
 czające ją kraje od dawna już dobrych jej
 skutków doznawać będą. Preto nie tracąc
 drogiego czasu powinniśmy się chwycić Brod-
 ka, który jeszcze sam dla Galicji porotał w
 zawiezieniu się towarzystwa akcjonariuszów
 za pozwoleniem rządowym pod gwarancją
 stanową. Towarzystwo to widząc swoje i kra-
 ju korzyści, prowincję tę równi z innymi po-
 stawia i na zadowolenie rządowe zastawia. Wąt-
 pic nie można, że kiedy rząd pomyśli wielkie-
 go

paristwa austriackiego

skich, robiąc w jednym dniu drogę tam i
 nazad. Sama przez to wartość miast i dóbr
 kameralnych Janowa i Jaworowa z lasami ^{o parę tysięcy tysięcy}
~~podnieść się do 400000 złr. m. h. które teraz~~ ^{a tym samym 5000⁰⁰⁰ złr.}
~~wiszący nad nimi 20000 złr. czystego dochodu, mogą~~
~~pokryć więcej niż połowę możliwej lubo nie~~
~~niebezpiecznej straty na wziętej 1/3 akcji. Uści-~~
~~cia tego nie można wszakże uważać za po-~~
~~zywkę zwrócić stanom i miastom Galicji,~~
²⁰⁰⁰⁰⁰
~~2 do 3 miliona wynosząca z procentem 4 i~~
~~jednym na umorzenie.~~

54 Tak ukończoną wyżej wspomnianą ^{linią}
~~stacją~~ wypadnie przedłużyć do Jarosławia
 o mil pięć od Jaworowa oddlegość, która będąc
 rachując milę według amerykańskich kontów w sprawidaniu
 na 200000 złr. m. h., kontowalaby najwięcej mi-
 lion, (razem ode Lwowa do Jarosławia mil 11
 kontowalaby 2200000 złr.) Robiąc podwójtę w
 trzech godzinach, można uważać Jarosław
 o trzy ^{godzin} ~~mi~~ ode Lwowa oddalony. Tu reka
 sprawną łączą te dwa miasta. Jarosław jest
 piękny port na Sanie, na którym już teraz
 jest mowa o zaprowadzeniu statków parowych.
 Tu ruch handlowy był zawsze żywy; transport
 przemocy sprawianej stąd do Lwowa i przewo-
 wanych towarów z Wiednia i z całej Euro-
 py zachodniej na Jarosław do Lwowa, ^{na morze}
~~także~~ procent od wyłożonych kontów na kolej
 towarzystwa zapewnić. Jeżeli jencze do tego
 przez zaprowadzenie usługi statkami parowymi
 na Dniestrze, handel zbożowy okaże korzyści,
 będziemy ^{możli} powiedzieć iż kolej nasza w czasie
 acz może nieco oddległym, kładzie z morzem
 Czarnym przesy, a tak dawny jencze projekt
 nieczypliwej polskiej do skutku przyjdzie. Są
 to wypadki, dobre, nadzieje akcjonariuszom
 rokujące, i zapewniające dobre prowadzenie
 i spieszniejsze kończenie kolei z Jarosławia
 do Kochni lub Krakowa. Ławrze jednakże Lwów-
 ska kolej łącząc się z koleją północną, tej jak
 i kolei rządowej otomuniecko-praskiej zyski
 powiększy i zapewni.

55 Handel potrzebuje ruchu i przestrzeni, a im
 dłuższa będzie kolej żelazna, tem więcej będzie po-
 dróżujących. Galicja ma dwa naturalne han-
 dlowe

dlowe wywozy: jeden Wisła, a drugi Dnie-
stem; lecz te dla niej małego są przytłu
mając komory rossyjskie i pruskie, handlowi
ciągłe, do przebycia; wiele wyrobów ręk-
dzielniczych na rzekach tych nie mogą
być spławiane: od antra wódki płaci się
25 rubli srebrnych, prawie dwa razy tyle
co od oxeftu wina węgierskiego. Aci

Płotna i inne białe wyroby całością są
zakazane, na czem kraj nasz traci: bo
ziemiak nasz z natury leniwy i tak nie
lubi pracować, wszelkie podobne ziemiowia
zarzuca, które mu pracy jego nie wynad-
gradzają. Dziesiąta część mieszkańców
Galicii, można powiedzieć biało, trudi
się wyrobem płócien, mniej lub więcej
grubych; każdy nawet rolnik w zimie staje
się tkaczem, a tak ten co len i konopie upra-
wia, takowe na sprzedaż przerabia; lecz praca
jego nie będąc wynadgradzoną, w stanie
nawet rolniczym robi go zebrakiem.
Grubych płócien Austria i Morawia nie wy-
rabiają, przedmiot ten, mając swój wywóz
w ten stronę, pochłonąłby się i gęściej to, przemysłu
naszego rolnika ożywił.

593 Nie jest myślą tego projektu rozszerzać się
w niezgodności nad handlem Galicii, który
Komisja stanowa tabellarycznie wykazała,
atoli w krajach gdzie gleba dobra, gdzie zboże,
bydło, wełna, miód głównem są bogactwem,
gdzie drzewo budowlane i opałowe są, gdzie
jak w Comorzanach świeżo odkryte piękny
pokład antracytów (kamieni węglanych) (węgli kami-
nych), takiemu krajowi koniecznie potrzeba
odbytu zewnętrznego: bo nie tak nie szkodzi,
nie tak nie podsyca lenistwa wrodzonego
w ~~naszym~~ wosiciarstwie, nie tak ubogim go nie
robi, jak przepelnienie ziemiopłodów na tar-
gach domowych. Ten kraj jest ubogim, który
nie ma na sprzedaż, który nie tylko ma ma-
nadwyżki, ale rzeczy pierwotnej potrzeby sam
kupować musi. Kraj z ludnością wyrobniczą,
jest nierównie uboższy od rolniczego: handel
w nim nawet może się z czasem zmienić, a
wtedy mnóstwo robotników zostaje bez zatrudnienia
i chleba.

NB Kret.

i chleba. fabryka mato wyrabiając, mając
 surowe ziemniaki do wywozu, zblizona i nie
 jako zrozona kolejka żelazna ze Śląskiem
 Morawią, Czechami i Austrią wraz z rolni-
 ctwem wojem może i przemysł i rękodzieła
 podnieść, co zawsze dobrą spekulacją Twórcy, ~~Właścicieli~~ *atkeionaryuszis*
 sama nam daje przykład będąc winna
 polepszenie bytu swojego piśknym gościom
 za cesarzy Józefa i Franciszka zrobionym,
 które drogi kamienne wiele bitych mia-
 steczek podniosły i ruchu handlowego w
 kraju stąły się przyczyną. Tem więcej
 sprawia to żelazne koleje, które są wy-
 doskonalszymi gościom, ~~na jak pewnie~~
~~cała droższymi podnieść~~ *poćcaia* dróg. Stoli
 koleje żelazne nie przynoszą tyle dochodów tem
 gdzie lotem ptaka przebiegają, lecz na tym
 szybkim przewozie występują miejsca, gdzie
 się droga zaczyna lub kończy. Stądto larów
 będąc punktem zejścia się ~~krzyżujących~~ kolei,
 łączących sięgię parowe, ^{na} Sanie i Dniestrze
 z Odesą i Wiedniem, oraz głównym punktem
 zaczyna się koleje, wielkie korzyści obiecywać
 sobie może. Dochody większe, oparte na
 konsumpcji, pewnie o piątą część się podniosą;
 wielu kupców zagranicznych, fabrykantów i
 cudzoziemców przyjeżdżać będzie, czynsze mie-
 szkań się podniosą, tem samem i wartość po-
 jedyńczych domów; nowe budowle powstaną, lu-
 dność się powiększy, handel zamiany będzie
 prowadzony na wielka, stoje, sklepy większe
 i piśkniejsze przybędą, piśnicarzy będzie na
 placu większy, giełda powstanie, a przyjazd utra-
 twiony temu nawet co nigdy nie miał myśli
 przyjechać, utatrwi konkurencję kupna i przedany.
 Ale co najwięcej, gdy cena wiktuałów z przyni-
 ny trudnego dowozu, z dniem każdym prawie
 droższe, więcej strunkowo nie podnieść się, ow-
 szem, mąka, krupy, ^{niebacz} drożdż, owsies, siano i ogół
 powinny być tańsze niżeli są teraz, zwłaszcza
 jeżeli jeszcze do tego administracja policki
 miasta, z większą surowością wykonywana,
 skutecznie się przyczyni, a najmied skradzie się
 będzie

będzie lichwiarstwo ukrócić: we Lwowie
 bowiem, gdzie zboże jest droższe racy tanie
^{pięć razy} niż w Wiedniu albo i w Paryżu, chleb
 jest po tej samej prawie cenie, co we wpu-
 mionych miastach, a to z przyczyny że
 ten handel przez dwie przechodzi lichwy:
 piekarze biorąc pieniądze u żyda je-
 drnego, aby drugiemu za mąkę zapłacić,
 co i wiele innych rzemieślników robi. Na-
 to doświadczenie potwierdza, że ilość rze-
 mieślników o sto razy się powiększa tam
 gdzie są drogi żelazne: każdy bowiem
 się spieszy, podróż nie na dni i godziny
 ale na minuty rachuje, nie trzasać się na
 kołach, nie marnieć drogiego czasu, tak że
 można powiedzieć, iż drogi żelazne skra-
 cając nudy przedłużają życie. *)

Smutnym dowodem, już teraz dość znacznemu,
 zbywa najwięcej na komunikacji: nie
 mając sprawną rzekę, wszystko doni przy-
 chodzi na kołach, ^{lub na samach} zatem przez utrudnienia
 najpotrzebniejszych przedmiotów do życia, przez
 kolej żelazną, w dwójnasób więcej może.

*) Oszczędzenie czasu na zasadach ekonomii ro-
 litycznej da się następującym sposobem wytkuma-
 czyć: Licząc w Galicji dzień roboczy w precy-
 zji na 12 hr. m. k; gdyby 1,250,000. osób po jednym
 tylko dniu na rok. jechało na takiej przestrzeni,
 do przebycia której trzy dni piechota lub woźmi
 na zwykłej szynie wrodość potrzeba, oszczęd-
 dzenie czasu wyniosłoby 3,750,000. dni roboci-
 any ryeczności w całym kraju, czyli na pię-
 niądze 733,333. złr. m. k. nie licząc w to sta-
 conych pieniędzy na konia podróży, które na
 półowę tej sumy oszacować można. W to
 wchodzi możność każdego rzemieślnika, szu-
 kającego zarobku bliżej stolicy: każdy malarz
 i cieśla jadąc tam gdzie robota dla niego
 jest pewna, prócz zysku odmierzonego doko-
 naniem się w rzemiośle, wydaje na miłę 60
 która miłę piechota musiałby iść półdnia. Na
 przewozie towarów z Wiednia do Galicji, oszacowanem
 na 1,500,000. złr. m. k. kraj mieć może 1/3 zysku, a
 tak

czyli 1/5 ludności całej

$$\begin{array}{r}
 = 12 \times 132 \times 250,000 \\
 60 \mid 45,600,000 \mid 75,0000 \\
 \quad 30 \\
 \quad \underline{30} \\
 \quad \quad \quad 993,333 \\
 \quad \quad \quad \underline{-16,666}
 \end{array}$$

na ta, korzystna dla miasta i jego mieszkańców, zawista przede wszystkim od wewnętrznej jego administracji. Potrzeba natomiast aby burmistrz i deputowani tym się przejęli projektem, aby miasto potężyło się ze Stanami, a nawet dobrym przykładem stanom ośmoty dodało.

Ciągnąc najpierw z kolei żelaznej z Łwów, od którego robota tejże rozpoczynać się musi, pojmie ją bez wątpienia, do projektu się nakłoni i funduszami swymi rezerwowemi zostanie w tem przedsiębiorstwie akcjonariuszem znakomitszym. Nie wzmieniając o innych korzyściach, sam dochód oparty na prawie propinowania może się znacznie powiększyć. Co mówię, wybór deputowanych miasta, rozważymy dokładnie korzyści z tego projektu wypływające, przy swych dochodach, nie tylko samymi Stanom może dodać od wagi, ale może stanąć na czele towarzystwa, przyjmując 1/10 minimum gwarancji na nieruchomości i hipotekując one na dochodach miejskich.

Maximum zagwarantowanych procentów na całej ~~linii~~ ^{linii} szwajcarskiej kolej, gdyby ta żadnej nie przynosiła intraty, byłoby 35000 złr. m. k. niepodobna zatem ażeby na jakiegokolwiek strata było narazone, a dobry przykład może skutecznie wpływać na decyzję Stanów. Minimum zaś gwarancji jest nie: bo miasto Lwów przyjmując imaginacyjną gwarancję, ~~na~~ rzeczywiście nie daje, ale tylko do uczestnictwa w zysku z kolei żelaznej przystępuje.

Mówiliśmy

- tak: 1° na przewozie towarów, złr. 500,000
 2° na robociznie myślniczej " 733,333.
 3° na kosztach podróży " 366,666

summa ogólna 1,599,999 złr. m. k.

Kraj cały zyskuje, która chociaż imaginarna, z czasem w oznaczeniu wszystkie Stany dotyka.

* Karowiny
 Korni i furmani w Belgii

545 Mówiliśmy, że dochody miasta podnio-
są się, a to nie tylko z powodu że robota tej
drogi od niego ma się rozpocząć i wszystkie
punkta aż do Kochni lub Krakowa z nim
się potęga, ale Lwów na krótkiej nawet
mistrzami nie straci, i owszem może się sp-
dziwać zysków, chociażby nawet z początku
nie parowozów wzięto, ale kolej urządzono do
ciągnięcia taborów koni, jak z Linczu
do Budwajs, aby wydatki jeszcze o 3/4 po-
mniejszyć mogło. Stusznym więc aby miasto
Lwów, widząc w tem wyjątkową swą korzyść,
wydać bezpłatnie plac potrzebny za rogatkami
Janowskimi, i na nim własnym swym
kontem dwór kolejowy wystawić. Gdy w naszym
kraju wszystko na skromną stopę robić się
powinno, dwór ten nad 25 000 złr. m. l. ko-
stować nie może. —

=

546 Gdyby wysoki rząd, dla zmniejszenia
kapitału nadsiadowego, sam wywłaszczenia
gruntu pod kolej żelazną postanowić nie chciał,
^{nie wywłaszczenia} mam nadzieję, że obywatele i posiadacze
zechcą sami grunty pod kolej darmo wstę-
pic, lub poddanych swoim ^{do siebie w czyn} wynagrodzić.
możemy preto śmiało odjąć od kapitału
nadsiadowego wyrachowanie w tej mierze przez
Komisję Stanową zrobione, gdy i tak mogą,
na 200 złr. m. l. w gabiści wysoko oszacowany,
najlepszej i najurodzajniejszej ziemi nad 50 złr.
srebrem kontować nie może. Dodajmy i to
że w innych ^{krajach} przy zakładaniu dróg żelaznych
wzięto prawa expropyacji czyli wywłaszczenia.
Tak miasto Lwów, tak wszystkie inne punkta,
któreby kolej żelazna pojecha, zyskają na tem
niezawodnie; właściciele ziemi udzieląc bez-
płatnie gruntów, mogą mieć nadzieję, że posia-
dłości ich 100% od 100% do góry pójdą, a w ogól-
ności wartości podniesione, ^{co} będzie nadgródą
za ^(same) zwrócenie minimum procentowego.

Wydawanie gruntu

547 Lecz jeszcze nie koniec tym nie-
 znaczącym ofiarom, które kraj pomieści
 powinien, chcąc prędzej mieć drugą zela-
 zną, tyle dla niego potrzebną! Aby ka-
 żdy mniej więcej z niej korzystał, powi-
 men się do zrobienia jej przyczynić. Chcąc
 aby wszyscy mieli korzyść, trzeba iżby wszyscy
 mieli udział w tem ważnym dziele. Nie-
 niądza jest rzeczą najdroższą, wrytko
 inne mniejszej jest wartości. W projekcie
 naszym szczególności głośnie mając na
 pierwszym względzie, radziłyśmy wzwąć
 pomocy wszystkich klas ludności, i tylko od
 tej gadać gotowych pieniędzy, któraby dobro-
 wolnie, ^{upatkując} widząc w tem swą korzyść, lub nie
 mając innego środka, chciała się niemi przy-
 nić do wykonania tego ważnego dzieła. Żu-
 deł tych w projekcie naszym bynajmniej
 nie wycaerujemy; są one i być powinny przed-
 miotem osobnej pracy, czyli statutów, które
~~to w~~ w tym czasie upoważniona do tego komi-
 sia z wnelką szarwarku utory i monarce
 do potwierdzenia przedstawi. Trudniąc się
 wyszukaniem i wyjednanem ułatwień, iadno
 z nich baczności jej ująć nie powinno; my
 tylko na wskazanem tylko ważniejszych w o-
 gólnych tych uwagach pomertajemy. Biorąc
 np. wnelką robotę grabarską, czyżby ta nie
 mogła być bezpłatnie wykonana przytożeniem
 ręk wiejskiej ludności czyli przywróceniem
 szarwarku, dawniej do dróg kamiennych uży-
 wanego? biorąc za podstawę ówczesne przenie-
 niądowe względem tak zwanego podatku
 drogowego, z odmianami do czasu, miejsca
 lub potrzeby zastorowanemi. Można by np. kon-
 trybuentów tego podatku podzielić na trzy klasy;
 żądając od bliższych do linii kolei zelaźnej robo-
 cizny w naturze, od dalszych, z postanowieniem
 tary średniej i nieuciępiliwej opłaty gotowizną,
 zostawując tymże wolny onej wybór, od innych
 nakoniec, to jest od klasy mieszkańców trudniących
 wyłącznie przemysłem lub rzemiosłem, a najprzed
 od

od całej ludności żydowskiej, pewnego podatku
do potrzeby ogólnej zastawianego, rocznie obli-
czanego, a który kończyłby się z całkowitemu
drogi żelaznej ukonczaniem. To ogólne
przyzyczenie się do wspólnego dobra
kraju oszczędzi parę milionów, i byłoby
administracja podatku tego, sumiennie
na każdej gminie ^{roz} obrachowanego, tejże samej
gminy kontroli powierzona była, ogółu
mieszkańców bynajmniej nieobciążą. W
grubym albowiem zostaje błędnie, kto wie,
ma iż dawne szarwarki były z uciążliwo-
ścią mieszkańców, a zmieszenie onych ^{im} ^{przyniosło},
nie boćżna, do której wieśniak ~~nie~~ ^{nie} ^{przynosi},
jest dlań ciężarem, ale sposób w jaki ją od-
bywa lub mu ją ^{niechcą} przyjmują; byłoby mi być
oszukiwany i nie musiał jedno dwa ^{raz} albo i
więcej robić. Każdy prosty człowiek ma ten
instynkt, to zdrowe zdanie, że do dobrego
celu przyzycić się powinien i z ochotą wy-
konywa to co go i wszystkich również dotyczy. ^{obchodzi}
Gdyby same szarwarki, 5 dni ^{na} roku na jedną
rodzinę nie przechodziły, były dla chłopca do
odrobienia nie podobne, powinności ta, przed
laty dwadzieścia zmieszona, w lepszym byłaby go
niezawodnie stami postawiła, lecz nie wi-
dzimy aby się choć trochę w życie swoich
podniósł, a to z powodu że do roboty włożony
za ciężar jej nie uważa i czas na nią zawsze
znajdzie, zwłaszcza jeśli ją odbywa w tem
przekonaniu, że do większej nad powinności
pociągany nie będzie: bo w tem była praw-
dziwa uciążliwość dawnych szarwarków.

która jako wyłącznie handlem się zajmują-
ca, najpewniej będzie ciągnąć konie i drogi
żelaznej w Galicji,

546 Podatek ten, wspólna tylko pomoc na
celu mający, dwa miliony złr. mil. przynosi - jak
się rzekło - oszczędzając, nie tylko obrachowane
koszta kolei ^{prawy} o czwartą część zmniejsza, ale
zapobiega także, iż cena robocizny ciągłej i
pięszej do kolei żelaznej podnieść się nie może,
co samo jest już dla niej zyskiem: robotnicy
bowiem okół niej pracującej zwyciężają ceną bez
ukrzywdzenia płatni, z potrzeby rąk niezbędnych
konystać nie będą mogli. Budowa tej drogi

rozpoczęta i dokonana nie będąc przedmiotem
abytku, lecz koniecznej potrzeby, zatem ro-
botnicy i rzemieślnicy wszelkich ^{zysków} ~~zysków~~
zysków szukać nie powinni.

5^{ty} Mówiliśmy już o oddaniu darmo gruntu^u
pod kolej, artykuł ten, w połączeniu z dwor-
nem kolejowym miasta Lwowa, oszacowa-
summa wyrachowana (w Sprawozdaniu sta-
nowem) blisko 300 000 złr. m. l. wynosząca.

Domy ^{wolne} ~~domy~~ domów kolejowych mogą być także podobnie
szereżownie mniejszym kontem opędzone, co
także do 50 000 złr. m. l. wydatku umniejszaj:
gdzie nie należy je ~~robić~~ budować stawiać
zbytkownie, ale ile możności po prostu, sposobem
krajowym, jedynie dla dogodności drogi zela-
znej stawiać. Nie biorąc ^{w rachunek} zatem innych wy-
żej wyznaczonych oszczędzeń, które od
całego nakładu przy wprowadzeniu towarzystwa
akcjonariuszów w działanie, statutami do-
kładniej obliczone, potrącone będą, maximum
gwarancji wyniesie summa ¹⁵ 350 000 złr. m.
k. w ten sposób:

1 ^o	Gwarancja miasta Lwowa 1/10	31500
2 ^o	" innych miast, o jedną milę od kolei zela- zarnej oddległych, razem 1/10 cybli	31500
3 ^o	" miast magistratualnych dalej niż o milę od kolei żelaznej oddległych w całej gubicii i na Bukowinie, razem 1/5 cybli	15425 ~~17500~~
4 ^o	" stanów gubicjskich (z prawem rozkładu tego podatku)	236245 ~~236000~~ - 500
uczyni razem		350000 złr. m. l. na rob

5^{ty} Krowie mogłyby pomienione miasta ^{możne} funduse
depozytowe, zamiast lokowania na domach i do-
brach, na zakupienie akcji choć w części obrocić;
tem samym lokowałyby kapitały swoje ^{najmniej}
na 4 od sta, nie biorąc w to zysku z dywidendy.
Niemniej możemy rachować na zakupienie
znaczej części akcji przez żydów majstrzejnych,
którzy - wykupując z równości praw, nie będąc ani
rolnikami ani rzemieślnikami, trzymają w
ręku swym znaczne gotowizny,*) nie mówiąc nie

*) Jaki żydzi spekulacjami się trudniący na oszczędzeniu
czasu cybli szybkości drogi zyskują, może dać miarę
to

o wielu innych, którzy przez handel z koleją
tej korzystając, w umiarkowany sposób powinni
by być do tego dzieła pociągnięci. Ludność ^{przystępną}
żydowska w Galicji, w stosunku do całej ludności,
jest jak jeden do dwunastu; możnaby więc
należyci na nią stosowny podatek drogowy
w miarę świeżkowego i koczernego, a fun-
dusz ztąd utworzony potrącić z funduszem
domestykalnym i nazwać go odwodowym
czyli rezerwowym, mogącym być użytym na
zaspokojenie procentów ^{funduszy} w pierwotnych latach.

§ 51 Kilka słów tych rzuconych i pod twa-
rzą, rozważę obywateli oddanych, dostatecznie
przekonać powinno, ile gwarancja w tej
mierze jest nieodzownie potrzebna: gdyż i
wysoki rząd potrafi ocenić dobre chęci pro-
wincji, usiłującej wykonać wielkie dzieło dla
siebie, łączące ją ze stolicą państwa, co i
z politycznym względem nie małej jest war-
tości ^{miękkie} i znaczenia.

Towarzystwo budujące koleją żelazną w Galicji
potrzebuje nie tylko upoważnienia od rządu
ale skutecznej pomocy, różnych ułatwień i
szczególniejszej ^{opieki} opieki.

Pierwsze to stowarzyszenie na konysi całe-
go kraju zaprojektowane, można przyrównać
do kroków dziecizna, które wie się chodzić
będzie, ten potrzebuje pomocnej ręki; by jak
druchy kiedyś chodzić mogło.

Nie jeden rzecz to uważać będzie na
pogrzebienie mieszkanców: powie, że same sta-
ny

---

to, co mnie samemu zdarzyło się widzieć:
Dwóch howerantów jadących rybkowozem se dworwa
do Jarosławia, gdzie miała być licytacja na
przywianty i inne artykuły potrzebne dla wojska;
to w wieczór o godzinie siódmej wyjechał, na-
zajutro mogli już około godziny piętej rano być w
Jarosławiu, tegoż samego dnia wyjechać i być w noc
znowu we Lwowie. Drogą żelazną mogłyby ostateczny
raz dłuższą podróż w podobnym celu i czasie
odbyć, aby handel i zarobek niezawankował. Podobne
konysie ile są widoczne, tyle nieobliczone!

Gdy teraz powszechnie mówią o kolei atmo-
sferycznej, uważam za rzecz potrzebną uroznić
o niej wzmiankę króciutką, w tym miejscu:
Dyrektor linii między Chester a Holyhead (w
Anglii) miał się użładać z ministrem Peelem,
~~z~~ ^{jak} ~~on~~ ^{on} ze strony rządu bchie dołożenia po-
moc; żądał on 80000 funtów sterlingów czyli
800000 złr. m. h., zaś minister dawał tylko
60000 funtów czyli 600000 złr. m. h. a to na za-
łożenie ^{kolei} ~~stacji~~ zwanej atmosferycznej czyli przez
cisnienie powietrza. Szyny tej kolei są wydra-
żone i przez wyciągnięcie z nich powietrza
ciągną ciężary bez lokomotywów czyli parowozów.
Jest to w każdym razie piękny pomysł, ale
najwytężniejszy w krajach górnych, zatem
dużo kontrowersyjny. Taka kolej zrobiona jest
z Kingstown do Dublinu przez inżynierów Stephenson
i Bidder. Mają też być w Niemczech zaprowadzone.
Tym sposobem można dojść do wielkiej szybkości
bez żadnego niebezpieczeństwa: ponieważ nie ma
mypadku wykolejenia (crashmant). Lecz jeżeli ko-
szta budowy i szyn pomnożą się, zato koszt na
sprawienie lokomotywów czyli parowozów się zmniej-
szy; koszt przewozu będzie wynosić 1/100 tony tona
czyli czersto 40/100, osobliwie tam gdzie paliwo jest drogie,
poehyżość 1/30 czasu może być prejidiana, z predkością
60 mil na godzinę, bez żadnego niebezpieczeństwa.
Zawone jednak wątpię, aby ten nowy wynalazek
mógł być z korzyścią użyty w gabcini: bo robota jest
istotnie skomplikowana. Ten sposób byłby dogodny
do przejazdu góry Semringu ale nie dla naradzo na
omercdnosci opar tego projektu.

Львов
Вид
оп. 678

Справка - або декларация бухгалтерского
расчета выделена плачи, нині -

Уточнивши ста X

Вини прикладати

Расчети на Карант

Подати на Рядов

X Дек. Укладти добровольно (своим грабунку

Гваранція Ставни

Амортизація

Редово X

X Справка на фундасе 14 справадена

Администрации догосей, друки, корреспонденция -

Справка на бирожу Абже -

Pruden

July

mielate consumiere,

podatki konsumpcyjny i innych, akeygoda robili wiszy dochodu, przed bzdni meit kraj bogatej zamieat ubogiego. Przed erobi i wiktli i pozj seeruy interes. Poziomy okiem przykladny podobna jurny konune po innych krajach; dla Handlowych przedsiwicie przyklad uct rozycit kim, chodzy o stosowne przystosowanie doswiadczen gdzie indzi robionych.

Drogi telarne w Belgii wykona na przez kraj, zaerte 1835 jun 1845 catkiem skomponowani zastaw, Sa kad ka przyrownych drog z ktadu si ze 569 kilometrowi 56 mil niemieckich wyznaczeni, karda droga z dubelkawa ka lojiz - karda zlych drog niemi procent od wtorenego kapitate. Zatem rowna lozwaniu wremu kapitate. Zatem drogi sa i tak uct uct by mi nie kosztowaty Sa drogi podroenym do uctdzenia 29 naj taase a catego smiata, bo kosztuje mila po 6x em od osoby, co taniej jurn byz mi more podroz 29 bardzo sepphie;

oswiedzenia na przewozach towarow, ceny ich nizaja - prosto uct winicy przedarzy, wiszy uct osob w stanic bezprowania - Rachunki sa zrobione, zych czasu ject 2/3. zych na woszedzeniu mzdotku 2/3 rus 1/3 i zychujz na przewozie towarow; (ad Barun)

Przaliczajac mozna szacowac dzien robociny 12x em zitem ucti by 1250000 osob na rok uctdoto po dniowi uctdota lub wram) kaly przetrucio, co by 3 dni zychli (na zryk klej 3750000. Dni roboty by 4000000 Dni roboty by 4000000

uclynito. Zatem - ject Dnia zitem kraj cety zychli 3750000 Dni robociny 799993.4 (800000 of em) ayli rachujz Sa czas kardaemu po 12x. wy now jain summe 800000 em to uct zychli zych czasu uctdota

je w podrozj. ni rachujz oswiedzenie piewizdy Ktore by na ~~rowne~~ summe sukcesow mozna Sa wchodi w rachunek moznosi. Karda go robotni ka uctdania Sa ~~uclynito~~ robociny bliziej Holicy Paustwa 366666 perem

Kasidy mulara cięta more i chca sam zaci robotu i
 i zyski wae ~~pieniędzy~~, ta droga uery go lepi sobie
 zblize go z ludami co lepi umiej - on zyskuje
 na robocie, uery i lepi sobie, bo on na mile by
 em zapewi, zas pichoto mile cely dziei by musent
 isi - Teli bakujz na poltora milionu korony w
 wiazione z widnia do kraj na mied 1/3 z si zysku
 i sili bases 1/3 celi, i se przy puzerono zastanie

du przy woz kzeko w du ugo wostoni iut (p. H. petrony 68,078)
 ale nemi daly na i toci ryzawozu koronow -

korony	500000
richi	266566
rus	733333
	1599999

 zatem cyk aut korowank wogulu iut 500000 ZR.
 na robocinie 733333 ZR.

Coby czym to kzeku do kraju - 43000000 ZR
 zatem kraj cety mied by puzoda zysku ameyi uerzgo -
 do potera milionu ZR. w zrazem widli wogulu by na

wpisli kary
 zysku nyrzedito - Thomson
 Razd iut ^{naturalnym} zarzedo zwiastu narodowego, ~~on~~ w zwiastu

Prumytlony akcionariow sam z mury i trudnie swoji mi
 interpassami - Prawda ze uzendniki ~~akcionariow~~ mi sa

Publicnem: ^{urzednikami} ~~Officialistami~~, ale tym iak i ^{zakona} (zary) lepi zwiast
 zwiast ~~akcionariow~~ iut zamient gteby majz Dubiltozy

procent od akcion ktore biors
 to aby byto w sklupie dusa dusa ^{zysku} kradu, aby kradu kuzery k mied
 procent od pruderzy - aby interes byt spolny;

Jesti zryd pomiskrze swoji duchody pruz zwiast w prumytlonosciach
 do w szale wchodzi z jigo mydalkami, ale do iut zisore

przyczyna, aby zryd zuchent Spolecnostwe, ^{nowotyfaci} zwiastki prumytlony
 osobliwie w krajach gdzie dotad ~~niebyto~~ prawdziwego zwiastku

Akcionariow: gdzie byk zwiastkow nie zneyz. gdzie nawet
 sa prucione ^{przesady} ~~zabobony~~, ~~z~~ gdzie temu Charakter narodowy z daju byt

wprazny. w kraju gdzie ^{rozporazka} zwiastki akcionariow ~~za rozporazka~~
 skadka dobrego nie miedli; gdzie nadziye byli oszekane; tym przesid

pruciny z ^{wiskseony} ~~wiskseony~~; kraj w ktorem ciurko prumytlony
 na dzieito z prucy tazy, otrzy meci, bo ufnoii publiczna

byta czasto naduzywana, i nigdy nie byta umisczona dobrym
 skubkiem, Pan Humbold se sobie obserwaci, ze myit

prucidna zwiastku asocciation, istniezi na pocestku

Potem z Mediolanu do mistrzów z Werony do Wenecji ^{26 list} ~~już~~
wicy i tak 60 mil drog ~~skakowniczych~~, a zrobione
przez a wiecej kompanie, ktorzech akcie są wyżej
a 20/20¹⁰⁰ nad 100 swój, nami celny wzrostem, bardzo
jest ~~to~~ dobrym przedsięwzięciem dla naszego projektu -
ten wicy ze rząd zdecydował że tena droga w górze sobie
nie może być innemi wicy potrzebami zatrudnionym
Rosja przez ukaz nie dawny dekretowana stężenie swoich
drogach Stolic Petersburga i Moskwy, i rozciągnięcie
kompanie robione drogi z Warszawy do Kiejkowa
przez zaryszenie ~~to~~ ^{minimum} procentu $\frac{4}{100}$.
Również ~~to~~ ^{to} w Paryżu, Wiedniu a Monachium
zlozone z Ausburgim Nuremberg z Altemburgim
Lipskiem
w Krolstwie Pruskim wiedeński Berlin zteżony z ~~Magdeburgim~~
Lipskiem, Berlin zteżony z Frankfurtem Ostodorf z
Kolonią, ~~Wrocław z Olaw~~, Kolonią z Aachen z ~~Kwisgran~~
w Wielkim Krolstwie Niderlandzkiem, Heidelberg zteżony z Manheim
nem, Karlsruhe - Bad Baden i Kehl.
w Holandii Amsterdam zteżony z Leiden i Haga.
w Krolstwie Nassau Frankfurt zteżony z ~~Magdeburgim~~ Moguncją: Wiesbaden
w Saxonii Drezno ~~zteżony~~ z Lipskiem Lipsk Altemburgim -
Drezno z Bautzen i Görlitz (to drugie są powiaty)
Ale na całym świecie naj walejszymi drogami Przejżdżają 19
Ameryka Północna: Belgia, w Myśli z Moskwy byli
~~istotnie~~ zorganizowane; ~~W Belgii~~ znaleźli się obydwie strony umie
li o wiele sposoby przedkry cywilizacji, który przewidzeli dobro
projektu, i który się nie wzdrygnęli przed trudnościami, dali
popęd krajowi w tej koleji, zaliczowali potrzebom
w tej drodze; i roboty Publiczne, przemysł zrobili
zrewolucji; bogate w skutki ^{próby} ~~uważa~~ w szerokie ~~to~~
zmiany, i ulepszenia -
Kiedno znowe Stany Ameryki Północnej ~~znowe~~ założyły w 1817
4^{go} Lipca, dając rocznie ich samowolniam, udato się temu
nowemu narodowi, uwiszczona z kolei ^{szeregiem} trudności z
walczone, puczmy w ^{drogach żelaznych} zrobione zaliczono w Krolstwie Pruskim
w 26 lat ^{całkowicie} w drogach ~~żelaznych~~ ^{żelaznych} jest w Ameryce 17 ~~lat~~
tylko ^{ile} we francji

całemu drogi Łasem przesyłamy darmo; w 124 sztukę przepo-
 wiadnie nie cesliwie Ktoremu ten rząd straszone
 nie zprawiłi się; Belgia na Konkursie ^{skorunkowo}
 w wszystkich przepiędła w drogach Łasowych.
 Belgia tem uszkuła swoje narodowości. |

Rozdział III

Drogi Łasowie są zatrudnieniem dla wyobraźni ~~ładności~~
 dla ludzi zabiegłych; którzy kochają się w nowych
 przedsięwzięciach; Araba utrzymują ten ^{te durno} po ciąg
 i to są pracownicy do zachowania zakładu danie spotę-
 "cznie przemyśleń, iżby rzecz jakby dobra i bezpie-
 byta robione Araba, w spot obciążeniach;
 to są czasem anidzie, między Pasdem a Alwociciumi, czyli
 Kompanio Akusuriamis; to można przystosować
 do Dziełca gospodarującego; Pomocna,
 ale pierożym warunkiem Spółceństwa, w istocie
 zapewniona; ~~Przytosi~~ przytosi zapewni-
 to Araba mieć punkta oparcia;

Dawni sądy ~~matery~~ punkta oparcia, w klasach
 u przywilejowanych, w Aristokracji, w ludach z
 majątkami który tak są odznaczali jak nasenni-
 ki w rycentym Frisbie; z tego czasu mate są
 zrodła we wszystkich krajach Europy. miasta
 z podziata podrobnie. brakuje nam ~~to~~ wiatki posenda-
 cie które by są na ciele portawiti ~~zabieg~~ przed si-
 rzycia lub samymi wykonali. Ale nie mają poje-
 dyn cych wiatkich posiadaczy, który zawsze ^{byli} ob-
 roncami rządów ^{duch} niższego, Staraimy są ~~to~~
 miastowości skutkowe zrobić; i Rzym są teraz
 Spółceństwa przemysłowe; danta przedsiwzięcia
 je zgasłają w Mogoty; nie jest to stosunek posłoni-
 widzieliśmy onie z biermych Spółceństwa w Anglii ^{skorunkowo}

Doksy czyli sadzan ki skryte Łasem Massów, w
 Londynie, gdzie są Kuli Kiemki Droga trza Kburajis
 i ich dżatem

Przed Francuski co się zrobi w tej mierze - ten projekt jest
ten tego pisma leżąc,
na tej gwarancji stopy procentowej między Przed zastawami
i uważnym zrobie; równie się gnuśny uszaga Stanow
Galicyjskich; jak powtarzają że jest "Dziwne" być
stow.

myśle że te gwarancje procentowe trzeba zastawiać do
stopy procentowej Krajowej. Tym moim sposobem
pot widać wskazywać na Kolej Też lasny, nie być zimy; na
tej drodze niekt by nie stracił bez wyjątku Kasadon
posiadać by szukał, i Kasady (mieszkanie;
Lasa wyliczone) i inne za kasadon dawane
Przed, "Krośtowie Pruckim" rząd dot 8000000em drodze
z Berlina do Wöten.

Niebończył Kros Prucki dot Testamentem 1/2 miliona zł
zj kompanii która nie powinna stać się z Berlinem
Przed Dawarski dot gwarancje najniższego 4/100
procentu akcjonariuszom z Hof.

w Krośtowie Polskim Przed gwarantował (minimum
procentu - 4/100) akcjonariuszom drogi między Warszawą
i Krakowem; drogi która ma stać się Warszawą z
Kolej, Piotrows Ferdynanda - K Kolej, które są w
zarząd Haje z nami; która wytknie przejazd z
Rowni nam zabier, iuk nasz wyprzedzi; droga która
z Warszawy do Krakowa, (tu miejsce braku wskaw.) Idzie
Nas takowy monarcha zdecydował w swoim wielkim
kuzaj przez Przed budowa (Kryzys i Drogi) (w samej
Kolej) zao kompanii drogi potrojenij za zastawie
bertata tylko uwolnienie od etu (.. (minimum
nie nie dochodzi)
zao kompanii Drogi Głocknicki, (te dwie kompanie
Drogi i interes dobry zrobili, akcje stoją za 100 - 130 -
ratem nie jest to wstawić ty w Gros. mamy tu przed
organizacji Skutek. Trzeba że mieć się uwadze a te dwie
drogi są wskazane nieone przy samej Kolej; z ich
produkcjami i akcjami przez rząd nie może dać się
i przysłać, bo i nudnijsze im sobie być od rząd
i kupionymi, oraz i powiększy czasem nudy w uiszdziwych.

na 20 do 60 mil Steyeri, na 4. do 15 mil i reszta i wazny
 ptasczyng. ~~Asyng~~ mierzony wazny mi bydy
 od drogi odleglosci - i nizzej leniej drogi Konstowar
 nie bydy jak w galicji; ^{cała droga wazny bydy} Też resze bydzimy mogli
 sosnowe belki zamiast byc klesci na drogach mogli
 i takim sposobem zamiast wlasny Kolej Dzwoni
 niez miy bydzimy. Drzewo proste ^{sosnowe int} i kamie unus
 wstec morne i kota Lokomotiw. Waznost moge
 byc Lenabau, a belki szeli byc drzewian ktore do
 5 lub 6 waz bydy mogli uci bydy rozpietunij debiny
 i 10 lub - waz na poprzecznych belkach byc klesci
 pradane, dzwoniane, i wubliwi dla Kolej Kazimi
 prowadzony by byta bardzo dogodna, bo w wazkach
 drzewi przez moe Lokomotiw; pery moge by byc z Granda
 Lane - 2^e

Niez kraj uit rolnicy i traktaty nam nie wozogli ny wore
 wiodki przez Gdansk do Holandi - gd in bym ny wiodki postob
 onie - jme wite ni eptawie ni moie ny jak a boe i drzewo
 du hande jicze jest w woka Lydon, ktory ne wozogli po
 lichwiesku portempuj -

Handel nas ktory is otwira na Dniestrze i Czernem Morzem.
 O dusa, przez Skalliparowe, stowoni do jidna W. Mytownskije
 z roku 1844, byt by reite prudenie by jomej kole, i
 bym miana by w 18 byc (z Widnie by w 25 godzin w dursowi
 z lwowa 14 godzin do Dniestru a ne Dniestru 48 godzin
 na Matka peruwym do Odary ztem) w 4 razy 24 godzin
 miana by byc z Widnie w od wia, przez ten prasto
 200 mil; -

Prawda e ten projekt i ten handel musi jone szedni jone ^{zaktuj}
 owieckie, ~~Atte~~ lubie ~~kan~~ klesci na kasej pruwytowej i ^{zaktuj}
 sama i putre, zawsze z cewisio na Istiadon; ^{na} ~~kted~~ ^a
 obe em eta od Koren granicy, to uit eto w chodni, res galicji i
 zbowe ni powinno ptwie eta szelko drzewny wore, wazpietunij i
 ne prawach, narodow, i wolnoii eptawu ruzk

bo w papierach pewnych by pocięki może bardzo cenny papier
 aby był dobry powinien być taki którego nie ma
 każdego momentu w brzesku może być i w innych,
 ta Komercyjna miernie piękniejsza jest powinna w
 momencie papieru do wigo martwi stanowi, Przeważnie
 w papierach Stanow by pocięki korwani na wimi wreszcie
 wrocin - mniej sprzedaję ciekawo, ale teraz już
 wrocin nie będzie, społeczeństwo akcjonariuszów Banku
 przyorki robione, wreszcie znacząco już podrywa
 wrocin i sprzedaję - in miernie ~~nie~~ niepodobna
 czynić - w dawno potrzeba Bury Lym wiskes jest
 aby zmniejszyć pocięki od brat zydów - See Banku wrocin
 nawit od przydomkich procutow, eskentow, a meim,
 odzwyczaj -

Ale wrocin i saary do naszego celu o którego mówimy
 odtyglimy. - nie mogą być z pocięki ~~tego~~ papieru
 drogi zabawy Lwowka Dobucki lub Krakowki Senne jak
 $\frac{90}{100}$ ratem o $\frac{1}{2}$ procenta mniej jak w Krakowie w Krakowie
 szesata ratem iut $\frac{1}{2}$ procenta na sto, ale ta strata jest
 aż nadto rozważona przez nadzieję dywidendy która objęty
^{dotyż stuleci} będzie procent. Nawit przez nadzieję że wódki i wódki
 L Lohj odłopi - bo uili by droga tabacna w Galicji
 Cathem nie mi była warta. mieli by akcjonariusze
 zapłacony procent, kup. fut w 46 lat. To droga przycięż

ponowoci ~~kapitał~~ i nadzieję Lymu Kupi lubitom:
 to jest uil Lajwani nie dla Stanow, ^{aby} ~~aby~~ stanę byli pewni,
 w Kompanie bydy i skasali, nie ma adxosi i do Stanow o pro
 cent, bo uili droga oscar nie będzie robione wulki Kupi taty
 kosztował nie będzie, a droga, ~~droga~~ ^{droga} ~~uili~~ ^{uili} Senne ~~droga~~ ^{droga} procent
~~uili~~ ^{uili} przyniesie - ratem Kompania ^{oscar} ~~oscar~~ mozi
 być pewna w droga dobre kierowane, office i effi'caci sumi
 którzy wrocin dla Stanow iak dla Lymu by skasali wrocin
 iak $\frac{500}{100}$ przyniesie -

Jedną gwarancją stopy procentowej nie może zrobić z tego
interesu dobry - ta gwarancja republikańska by barwniejsza
akcjonariuszom - ^{zapewnia ich 2,} (pracownicy by nie pewne, to nie nie
jest jak ochrona straty całkowitej. Kompanii;
tym sposobem mogli być my i z Wiedni ^{i innych ziemnych miast} i innych ziemnych miast
różnych kaszubska by brat akcie także które są pewne -
(staje się stopa $\frac{4}{100}$ z amortyzacją kosztów $\frac{5}{100}$ w dobre
wyplumawione
refusacjon) prowadzi do innych taksów.

Zupełnie mianowicie proponuję gwarancję, minimum procentu
ale trzeba wiedzieć co jest właściwego Rep. tutejsze? wystawian
Stany na Nibelicko, chce aby najłatwiej publiczny
cały prowincji, był w porównaniu, z niedostatkiem, niedob-
krem jakiś asocjacji,²
Kapitał jest ten który rozwinie się w wydziałach, który
już był wyrachowany w dziele oświadczenia w Galicji 1842,
tam kapitał potrzebny jest ~~określony~~ 10 milionów, 2R -
co by zrobiło gwarancję 500,000.2R leniwa zamortyzacja -
jak by droga ta nie nie przynosiła, on jest objęty
~~a cała gałęź a des d'après ce que vous en dites d' beaucoup~~
~~surpasse les capitaux portés sur le terrain et ce~~
zrobić ze wiele jest ~~nie~~ wyrachowań w Państwie
które przewyższają rachunek zrobiony,
Zapewnie jeśli zwyczaj przemysłowy robi skutek, ale jeśli
kapitał jest wyrachowany na miłe, przedkto można dozi-
tego; teraz mamy mówić precyzyjnie nie dat nosi, asocjacji -
nie trzeba wydać wai ludu komu przy widzi, trzeba aby ^{co go zastępuje} ten
zrany był w dotychczas - a niedowrytło z rzetelności; ten
który go dostanie, Przed Krajowy, i Stany mają wybr-
ców ~~zranych~~ ^{zosta} autowiadomości, Stany zaś będą w
gotowie z Akcjonariuszami nominowanymi ^{wybr} wybrani do
ministracji; Ten urządnik ci nie więcej 13, nieplotni
konserwacji - zaś płatni, więcej braci akcie w miarę
ich prędkości; będą pobierać dublony procent od tych
akcji; bym wytkamy na. tutejsze akcjonariuszom równie

Adhuc enim Nadsorata aptymie nini Prax Austriacitki
 euornie robote drogi zelazny swornu Korystem w Galicji
 on ~~na~~ wstrudniangym sieci; drog ktora ci Koszycy w samy
 Stolicy, ~~co~~ co robie ~~nie~~ jednie wstetlich z wozem i
 nerasdot etowzech prowincii; on niemoze iz boer zabudnie
 przed wremiem jednym idnej bytko zy ty komu ni ka ciiny, az
 do Lwowa 100 mil graf geograficznych od Stolicy, w roku 1843
 wykazywa iz 54 mil geograficznych drogi zelazny: tak rzad
 na proby stanowos od powidnie - Dano "prawdziu prowincii
 radzil nadajeji ale w dubkima praxsetosii; ~~moze~~ rzad zobawry
 z ukon budowaniem skladajacy iz zwiazek, ktoryc czyny idnut
 wozmie wtem wutkiem dziele -

Moim projektem iut powie dzied aby podpisat jako pojedynczy
 akcionerian; ~~z~~ da pierwy waznost primisry, zabnie
 osmieli tym drugich: tym samym ~~napro~~ dowidnie ze ciabos
 moary przydabny wrytaczny nawet konie cznie potrzebny.
 Zesto iudnem etowem ze do uet intans do erobrimie ale
 qnie osunkustrow; tak uni Naukiera uni domon mitkosc
 heradlowych do tego nieadbydnie potrzebowaie nie bydziany.
 ztem ne ten uibrenie radia spekulant na stode koaju zyskiwa
 nie bydzie;

Ja bym radzil wybrae 3" nymiar ~~drogi~~ drogi C na Bramle - ale
 z mod. ficationi; aby droga od Lwowa ssta na Janow
 i Jeworow; tak z przestrzenio 8 mil setem Korystem
 1000000 flen - czyl z procentem 75,000 2R mieli bysmy wlow
 stycerony z wielkimi lusemii, tak przy wut wrych gusia duary
 iak te i Rumeralneai, ktore mogli by pierwii 75,000 2R gwis
 Drowa do Lwowa. corocenie od stawien, ze drowa ktore sizen
 w Lwowni iut by 9. i 10 f em - mozne by u 1 f samy
 przedawae, a kolej by go ze 1 flen dostawic iute
 uideu bytko cety ket drowa by Koby do Janowowa Calkiem
 oplenit. bo kole Jeworowa drowa iut go 3/4 flen za 1 flen
 za 1 flen -

za id na spekulacii by nawet asdowne strate 1/2 procentowa zatrzyta.
 na wrytych akceach - bo jeli rzad by ne te Drogi wrot 1/2 akcii

całk. inny akcyznerium, to by rząd mato ~~to~~ albo mi mi kowale
mato bo ~~by~~ by zrobił projekt na 4. (nowy by brant)
 $\frac{1}{2}$ prauku co na całe drogi eby by ^{WB} 7 milio now uszytu
mohi mogło straty 280000 za całe przedsiwzięcie skomercyj
Zatem pierwszym przedsiwzięciem drogi by pomocy niłogo by pomocy
podruszających, i innych wielkich korosow, ale ta
droga, do Janowa ~~Janowa~~ która przez kurwie by się
miała: podruszających, byś, i inne aby kule bezgowne
tym sposobem przewozić, i nekuzgi słowacki, o
7 i 8 mil w dzień, co to przez stras na peregodzie
Londem robi mijsi tego samego dnia j'chue i powozić
Dobra kameralna Janow, Jowow na samej rotarnej wstosie
o 400.000. 2R mogł być niezaj takrowane, o był ich was
kozi i powożony - co ten sobie starze 20000 feru intrady
wizy eutem wielki cisy straty moziły. ale nie wstos
aktualny na wstos $\frac{1}{2}$ akcyznu polskiego - za samo
wizy $\frac{1}{2}$ akcyznu nie można uwazać jik zrobić projektu
stanom i miastom galicji 2 do Smilichnowa na 4 prauku
a nadzwyczajnym i ~~amortyzacji~~ procentu amortyzacji.

Potem ta droga by się przedłużyła do Jarosławia, która droga by
była 12^{mi} mil dłużej. Kosztowała by się więcej 2.400.000, rozbudowa
na 100000. 2R to co drogi w Ameryce kosztują. Ten
był sama droga do wzięcia o 5 mil w 2 kroci, oraz
bydniewana z Jarosławia by w 3 godzinach w dwoje -
zatem tak by się już by Jarosław był o 5 mil d'le lwowa -
ta już z Prucka s'pławna a Łęczyca w Kolicz, Lwow by się 2 kroci
z pierwszym portem na Sanie, na samej trasie iut mowa o
sotka parowozym (ratem ta linia z Jarosławia do Lwowa
2 kroci San a Dniestr) - ta kadł mow by się 2 kroci i powozić
i przez transport z Jarosławia do Lwowa wszystkich tenarow
Widenskich - ratem ta droga do Jarosławia by się procent
pewnie nie sta. - Ten samem, ~~z~~ s'pławianie parowozu i'li z
Dniestru wstanie zaprowadzone, może Pol'zki wstanie 2 kroci
z ciarum mowem, ten darowy projekt inow Przewyższoli by

Polki wstet by my konarym. znowu droge Lelancu i do
 do dwa punkta szczy. to i; se; slowe wyprzedki moze
 dla akcionariuszow; tem samym sposobem i; dali ku
 Bochui lub Krakowu (droge by i; rozciagata. (nie by
 akcionariusze drogi potrocy usotniazami wstety od robi
 nie kolej zlasny as do Bochui.)

Zawse nara Lwowka droge zlyczyta by i; z koleji potroca;
 tem; kolej potroca by zlyczta wiszy ucytunkow. jak i;
 koleje zlasne przez rzec wykowane, do Olsz z Olomuau
 do Pragi - bo im dalsze w koleji Lelancu tym wiszy mija
 podruszajacych; handel potro buje ruczu prustreni;
 Galicia ma swoje dwa wywozy kustosze, jeden przez Wiste Dugi przez
 Dniester, ale obydwa te wywozy przechodu przez Rumory Rosyjskie
 i; prurkie; Potro sz; ciszeu dla handlu; to bytko uic zym przez
 bionego temi rukami przechodzi nie more, ptotne sz;
 zakosane, ras wodki; ptaci 25 Rubli (Dwa razy tyle ile
 wina w zgerskiei ktor 13 Rubli od osenta - ptaci; tem wile
 kraj traci bo i; tak nasz chop uic z rutory leniowym,
 nie lubi pracy. szym wiszy go porzeca ni widow go nadgro
 dzonym; Morna smiuto powidnie ze 1/10 uci muszkensow
 sz; Akasami placku muij lub wiszy grabnych; to uic
 newel se trudnie nie Russiego solnika w zimie, i; h; sobota
 nie uic ptarone tem bez ubustwo i; w solniczy szau
 wkradto. bo jeden solnik uiji ku konopie, Potro t; kura
 Kupuje i; wyrabia, - se wysztkie wyroby grabnych placku
 ktorzych newel meto robio w Austrui w Morawie, mieli
 by kam swoj wyhod; ku Gidsp sz; przemyslu by i;
 podziesta.

Nie jst mys; mytko i; rozciague nad handlem Galici; zutem wra
 cajo i; do kole zlasny. morna sobi obicywac wysztkiey skutke
 tego przed i; wizeia, w kraju gdzie gleba dobra; zboza, owce.
 smiod i; produkowane, gdzie mamy samie drzewo, tem i;
 lenie paliwo, rownie, w Pomorzanach odtryto postoty
 ruskay postlad Antre ci; wit; zutem nam ni nie szkody calk
 propelnienie dargow, more i; Lwiszwa wodzone sz; Wisciani
 na; ale to nie uic ubastwo;

doswiadczenie iut zrobione u iboi sup robotnikow w sto razy i j powrotke
 Sem g dziei 4 drogi Telerne - Karsden is spiedy. podrasu is ni na dni
 godziny ale minuty rachej's - , ni truba lego cesu niety
 chonogo tuciu tuciu is na powroci; ~~4~~ Drogi Telerne 24 u
 przydluzeni skrucagzu on nudy.

Zatem miasto ktore teraz doii ~~znacze~~ znacze, ale g dziei brak Romu
 ni kuciu, splawny, ruki; za nudo one daja, miasto g dziei
 Karsda rura na kelatach iut przyzwosow, byciu mogta
 nicy ~~da~~ wrost wdnowinow; ale reby dotknie ty wielki
 zmiany truba reby miasto, i j j Burmistr. Dyplowani
 Sem projektem is przyeli, truba aby miasto is do stwaru
 przybrzyto, aby stanom dac okote Sem dobry projekt.
 bo miasto Lwon byciu miasto nieposrednie nieperowa
 tytki i 2 koki se lacy i zaszeci se roboty o lego miasto.
 mam nadzieje ze miasto is przybrzy do mego projektu ale
 z wytlawo rucy iek, iut dla nicy;

Ze miasto a swoich nastepujacych funduszow byciu ekui brato
 w najwielkiej ilosci; bo Sem swoje dochody Poprinciu
 powiastay

Miasto Lwon przez swy wybor dyplowanych, najze znawca dochody
 more i znawca postawie tego projektu; miasto more ~~da~~ nedar
 idwazy stanom biesze jedno dzienste osi gwasancii Mi nemi
 Kopy procentowey na sibre - by pole konary na swoich doch
 dach, ktorych maximum se celu skypow drogze sedne
 nie przy nicy iutrate iut 35000 fun i minimum iut ni
 miasto bym ni ni straci, a miasto se projekt dobry
 stanom, ~~se~~ zatem pozni nastepie mogze se dicyria stanom
 byciu miasto jicny wrot -

Ala miasto Lwon ^{wymyjes} ~~prawie~~ nie podobne do wyptety przychadze
 gwasancii, nie ni dajc, a miasto Lwin i wysytki inne
 miasta byd, mieli tytk na koki Telerne. rucy wicci
 miast is Jubraby podniety, ato dlatygo se robota o
 tego miasto ma is zaszeci; dali do Nasku tabla
 is przedlasu, miasto Lwin byciu miasto tytk nemi na
 Drobki drodze - Tytk by rowet i powrotka usyto ni Lokomotyw ale
 bytko uradzono koki na kociu cingwino pour konie co by
 ny dadki $\frac{3}{4}$ ammyryto. iut w drodze z Lwin do Budweis,
 zatem proponuje aby miasto is Lwon is podzi lo plac i de burtas
 za Raza Dk Janowky dac i swoim karsku postawie

zobit fundus riservowy, który pierwszy by dodaniem do procentów
w przyszłych latach był mógł być użytem —
tem okropieństwem moim Projekt chciał bym przez ~~to~~^{te} parę stów które
muszę być przepisane odmianach chciał bym każdego numeru
osobli obywateli Hanowych by gwarancie swojej mi odmówili,
Chiał bym z tem i rządowi wystawczy sposobu i możności wykonania
projektu tego: Myślę że rząd będzie umiał być oszczędnie
dobrze henei prowincii; Złazenie z se strony Holicy: będzie
umiał polubysze erasem i wartosci drogi. Telesny oszczędnie
Kompania chiałaby z ~~fundus~~ zarobka, i prosi za auter
i podpisami o wtem tak kawał upomiaru mi nie rządca, oraz
Kensin o ~~szkole~~ ~~roztrząsanie~~ ^{skierowanie} tego projektu — Koszty
przygotowania mogą do przyszłych kroków daleka który wie
ze chodzić będzie — ~~ale~~ potrzebuje pomocny rękci
ale ma pierwsi w Warszawie w ^{Kiedys} Jell drodze chodzić będzie —
Może będzie rzecz ta uważana jako zagranicze, a także Hanow
zycas saxon powrocceniem skatowanych Trarwarków na
gminy; ta powiwin z ta uwage z anolmimie skutecznego
go chłopa od jakiej przyszły roboty nie zbyczasa go by nas
mni, bo un robota ta bogactwu tu nie uważa; bo te
sudem dni co rząd roboty darowat chłopsko go nie pozwis at
soboci, ale stanin z zebzonemi rękami jako Koszary —
zatem myśleć stanu obracaji wrótku myśle i możności decatare
do drogi Telesny — Lepi wotid jak obracaji se mysl ku ad mi
mieniu Skowanka robowego muszkawion skutecznego, bo
stanu mogą wótki kapitał w robowimie straci, ten kapitał
stracony w robowimie, pomnoży oraz który stanin
podany traci — ale był zigo nie podnieci — wie polgospo-
lepi se staranie obracaji na Wielkie Drogi Komunikacji
bym zigo był minorolnie przewi i podnieci —

* Dans le royaume de Hanovre dont la superficie est 680 milles carrés
il y a actuellement 5 chemins de fers en pleine construction
lesquels forment une longueur totale de 59 milles $\frac{3}{4}$ le
Railway de Hanovre a Brunswick, dont la première partie
jusqu'à Fulda est livrée au public, de Hanovre a Brême
de Hanovre a Minden, de Thiedesheim a Celle, et de Celle a Brun-
swick

Projekt Kobi: Lubin Jaroslava (1979)